Kommunstyrelsens planeringsutskott

Kommunstyrelsens planeringsutskotts sammanträde 2024-01-17

Plats och tid: Storskär/Norrskär, kl. 08:30
Kallade: Ledamöter
Underrättade: Ersättare
Vid förhinder: Meddela ersättare och johanna.frunck@vaxholm.se.
Information: Ärendena har delats in i A- och B-ärenden. Detta innebär att de ärenden som är markerade med A inte kommer att föredras och att de ärenden som är markerade med B kommer att föredras under sammanträdet. Vid frågor om A-ärenden, kontakta gärna förvaltningen innan sammanträdet.

Ärende	Beskrivning	Föredragande
1	**Justering och fastställande av föredragningslista**	**Ordföranden**
2 A	**Svar på markförfrågan helikopterbas**	**Lars-Inge Littlewood Larsson**
3 A	**Remissvar riktlinjer för bostadsförsörjning Danderyds kommun**	**Lars-Inge Littlewood Larsson**
4 A	**Avfallsföreskrifter för Vaxholms kommun**	**Lars-Inge Littlewood Larsson**
5 A	**Svar på motion från Lars Arb Zackrisson (-) gällande att Vaxholm behöver kallbadhus igen**	**Lars-Inge Littlewood Larsson**
6 B	**Förvaltningen informerar**	**Lars-Inge Littlewood Larsson**

Tina Runhem (M)
Ordförande

Johanna Frunck
Sekreterare

Stadsbyggnadsförvaltningen
Matilda Karlström
Översiktsplanerare

Svar på markförfrågan helikopterbas

Förslag till beslut

Stadsbyggnadsförvaltningens svar på markförfrågan om helikopterbas godkänns

Sammanfattning

Regionen skickade ut en förfrågan om tillgänglighet av mark för helikopterbas den 20 oktober 2023. I förfrågan finns två målsättningar att välja mellan. Regionen avser helst att förvärva marken alternativt arrendera.

Kommunen välkomnar att frågan utreds och att Regionen försöker hitta möjligheter för samlokalisering av helikoptertjänsterna. Stadsbyggnadsförvaltningen har gjort en översiktlig utredning kring om kommunen har tillgång till mark för en helikopterbas.

Målsättning B bedöms kräva allt för omfattande markområde för att på ett lämpligt sätt rymmas inom någon del av kommunen. För Målsättning A har ett flertal markområden bedömts utifrån de givna kriterierna liksom kommunens översiktsplan och förutsättningarna på platsen. I första hand har kommunala markområden bedömts, men även ett par som ägs av andra aktörer.

Utifrån Vaxholms geografiska förutsättningar med kuperat landskap på förhållandevis små öar, liksom bristen på infrastruktur samt närheten områden med bostäder, där bullernivån blir en belastning bedömer stadsbyggnadsförvaltningen att det är mycket svårt att hitta lämplig mark inom kommunen, men rekommenderar att frågan även ställs till Statens Fastighetsverket angående områden på Norra Bogesund.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, 2023-12-29
Svar på markförfrågan helikopterbas, 2023-10-25
Förfrågan om tillgänglighet av mark för helikopterbas, 2023-10-20

Kopia på beslutet till:

För åtgärd:

Matilda Karlström, stadsbyggnadsförvaltningen

Stadsbyggnadsförvaltningen
Matilda Karlström
Översiktsplanerare

Markförfrågan helikopterbas

Sammanfattning

Kommunen välkomnar att frågan utreds och att Regionen försöker hitta möjligheter för samlokalisering av helikoptertjänsterna. Stadsbyggnadsförvaltningen har gjort en översiktlig bedömning av kraven som ställts i förfrågan och undersökt såväl kommunala markområden som vissa större markområden som ägs av andra aktörer och kommit fram till följande:

(iv) Kommunen bedömer att det finns större markägare som denna förfrågan bör ställas till. Förslagsvis ställs frågan till Statens Fastighetsverk

Bakgrund

Region Stockholm (Regionen) genom Mannheimer Swartling Advokatbyrå har den 20 oktober 2023 skickat ut en förfrågan om tillgänglighet av mark för helikopterbas till samtliga kommuner i länet. Syftet med helikopterbasen är att regionen ska kunna tillhandahålla en ändamålsenlig bas för helikoptertjänster.

Regionen har i sin förfrågan beskrivit två målsättningar, i första hand en bas för ambulanshelikoptertjänsten inklusive vägambulanser (Målsättning A) och i andra hand även möjlighet till samlokalisering med andra helikoptertjänster (Målsättning B).

Ambulanshelikoptertjänsten är en viktig del i Regionens prehospital vård. Det ska alltså säkerställa att Regionens medborgare får snabb tillgång till transport och vård utförd av kvalificerad sjukvårdspersonal inom hela Stockholms län.

Syftet med att samlokalisera flera aktörer är att Regionen bedömer att det kan finnas positiva synergieffekter.

Bedömning

(iv) Kommunen bedömer att det finns större markägare som denna förfrågan bör ställas till. Förslagsvis ställs frågan till Statens Fastighetsverk

Målsättning B bedöms kräva allt för omfattande markområde för att på ett lämpligt sätt rymmas inom någon del av kommunen. För Målsättning A har ett flertal markområden bedömts utifrån de givna kriterierna liksom kommunens översiktsplan och förutsättningarna på platsen.

De markområden som har bedömts närmare ligger inom Bogesund, Resarö och Rindö och ägs av kommunen liksom i vissa fall av andra större markägare.

- Inget av områdena kvalificerar sig helt utifrån de krav som ställts av regionen, och i de flesta fall rör det sig om att området
    - och dess omgivningar är för kuperat för att möjliggöra in- och utflygningszoner
    - ligger nära bullerkänslig miljö samt
    - helt eller till stor del saknar försörjande infrastruktur så som vatten, avlopp, el, fiber m.m.
- I de flesta fall krävs större ingrepp i mark och/eller bergpartier för anläggande av basens anläggningar samt nya anslutningsvägar.
- Vidare saknar användningen ett starkt stöd i kommunens översiktsplan för områdena och i de flesta fall finns det komplicerande faktorer så som höga natur- och friluftsvärden, risk för fornlämningar, höga kulturmiljövärden eller klimatrelaterade risker.

Eventuellt skulle ett område på Norra Bogesund som ägs av Statens Fastighetsverk kunna vara aktuellt för att undersöka vidare trots att även detta är förenat med svårigheter relaterat till försörjande infrastruktur och bullerkänslighet. Kommunen vill därför hänvisa frågan vidare till Statens Fastighetsverk.

Avslutningsvis vill kommunen betona att den ställer sig positiv till att frågan utreds och att Regionen undersöker hur fler invånare kan få snabb tillgång till transport och vård utförd inom hela Stockholms län, däribland i skärgården.

Kontaktuppgifter

[redacted]

MANNHEIMER SWARTLING

Till:
Samtliga kommuner i Stockholms län

Via post

Stockholm den 20 oktober 2023

Förfrågan om tillgänglighet av mark för helikopterbas

Vi kontaktar er på uppdrag av Region Stockholm ("**Regionen**").

Regionen söker efter mark för anläggning av en helikopterbas, primärt för Regionens ambulanshelikoptertjänst. Regionen kontaktar därför samtliga kommuner inom Stockholms län, för att efterhöra vilka kommuner som potentiellt sett kan ha mark tillgänglig för avsett samhällsnyttigt ändamål.

Bakgrund

Det är Regionens ansvar att inom Stockholms län tillhandahålla en ändamålsenlig bas för Regionens helikoptertjänster. Regionen söker efter ett markområde som möjliggör en långsiktig och permanent bas utifrån de behov som tjänsterna förutsätter, med förhoppning om att den nya basen ska kunna vara i full drift inom 3 – 5 år.

Det primära behovet är att den framtida basen ska tillgodose de behov som är kopplade till regionens ambulanshelikoptertjänst inklusive utrymme för en ambulansstation. Regionen ser ett värde i att den framtida helikopterbasen även ska kunna inrymma Karolinska Sjukhusets helikoptertjänst samt möjliggöra en sambasering med Sjöfartsverkets helikoptertjänst. Detta föranleder att markförfrågan nedan är uppdelad i två nivåer, en avseende bas för Regionens ambulanshelikoptertjänst och en nivå för en större bas som kan samnyttjas enligt ovan.

Ambulanshelikoptertjänsten är en viktig del i Regionens prehospitala vård. Den ska säkerställa att Regionens medborgare får snabb tillgång till transport och vård utförd av kvalificerad sjukvårdspersonal inom hela Stockholms län. Helikoptertjänsten är en extra viktig resurs i svårtillgängliga områden så som i skärgården och på öarna i Mälaren. Den är också en viktig resurs vid trafikhinder på centrala trafikleder.

Helikopterbasens geografiska placering påverkar i viss mån patientsäkerheten och tillgängligheten till ambulanshelikoptertjänsten genom att insatstiden ökar med avståndet mellan bas och patient. För att uppnå en så jämlik vård som möjligt är det därför (och i första hand)

eftersträvansvärt att, om möjligt, etablera en bas i länets mer centrala delar. Det ska dock tilläggas att detta inte är ett krav, i sådant fall hade inte samtliga kommuner inom Stockholms län kontaktats.

Närmare information om marken som söks

Regionens primära målsättning är att hitta mark för Regionens ambulanshelikoptertjänst ("**Målsättning A**"). Regionen anser dock att det kan finnas synergivärden med att (i) kunna samlokalisera med Karolinska Sjukhusets- och/eller Sjöfartsverkets helikopterverksamhet, samt (ii) eventuellt också kunna möjliggöra station för vägambulanser ((i) och (ii) gemensamt, "**Målsättning B**").

Regionen söker en, företrädesvis rektangulär, markyta om ca 22 500 m² som bland annat inrymmer en helikopterplatta om 60 x 60 meter inklusive säkerhetszon (Målsättning A) alternativt en, företrädesvis rektangulär markyta om upp till ca 110 000 m² som inrymmer en rullbana om 1 150 x 60 meter inklusive säkerhetszon (Målsättning B). Se vidare i Bilaga A och däri intagna illustrationer angående markområdets tänkta utformning och användning.

Utöver det aktuella markområdet behövs minst två av varandra, helst motstående, hinderfria in- och utflygningssektorer med 4,5 % lutning upp till 152 meters höjd över landningsplatsen och en bredd av minst 170 meter, se vidare illustrationerna i Bilaga A.

Marken bör vara belägen nära större allmän väg samt vara möjlig att detaljplanelägga för ändamålet. Därvid bör beaktas att marken inte bör ligga inom område som är olämpligt för flygtrafik och utryckningsfordon. Därvid noteras särskilt att verksamheten kommer att generera visst buller.

För en mer detaljerad beskrivning av projektet och Regionens behov hänvisas till Bilaga A, som även innehåller illustrationer av den planerade helikopterbasen. Det kan noteras att Bilaga A inkluderas informationsvis och att den innehåller en hel del teknisk information om Regionens behov. Bedömningen av om ett markområde, som kan vara lämpligt utifrån vad som anges i ovan, är lämpligt i förhållande till vad som anges i Bilaga A får ni således gärna överlämna till Regionen.

Givet bland annat Regionens långsiktighet för basen, ser Regionen i första hand framför sig att aktuellt markområde kan förvärvas av Regionen. I andra hand ser Regionen framför sig att området upplåts som anläggningsarrende (där Regionen då äger de anläggningar m.m. som uppförs på markområdet) under en längre tid (i vart fall ca 30-50 år). Således är det viktigt att full rådighet över markområdet för Regionen som ägare eller arrendator kan säkerställas av markägaren och att Regionen sedan självständigt kan råda över området och där uppförda anläggningar.

Det kan noteras att aktuellt markområde kommer att behöva omfattas av en detaljplan som medger flygplatsverksamhet. Regionens bedömning är också att ett miljötillstånd samt ett tillstånd till att inrätta en flygplats kommer att behövas. Regionen bedömer att sådana tillståndsprocesser kan ske parallellt med erforderligt planarbete.

Svarsinstruktioner

Vi skulle uppskatta ett svar på denna förfrågan senast den 15 december 2023. Svaret får då gärna innehålla information om ni:

[redacted]

[redacted]

Bilaga A

Som nämnts i brevet avser förfrågan två målsättningar, Målsättning A respektive Målsättning B.

Målsättning A

Målsättning A innebär att minsta efterfrågade område ska kunna rymma ambulanshelikoptertjänsten (minst tre ambulanshelikoptrar) enligt specifikationerna avseende yta och beskaffenhet i tabellen längre ner nedan.

Själva basen behöver byggnader med hangarer med plats för helikoptrar, förråd, verkstäder, personalutrymmen och garage. Utöver det behövs parkeringsytor av asfalt för personbilar, FATO-område (dvs. start- och landningsområde) bestående av asfalt inom FATO samt gräs inom SA (säkerhetsområde) och yttre SA, uppställningsområden för helikoptrar med D-mått 15 meter samt en med D-mått 20 meter. Uppställningsytor utförs med asfalt, med sättningsytan i betong. Utrymme behövs också för flygbränslecisterner och ytor där 12 meters-tankbilar kan vända vid behov.

Stationeringen av vägambulanser omfattar framförallt garage för vägambulanser. Ambulanserna används vid larm i närområdet, när helikopter inte kan nyttjas (exempelvis vid dåligt väder eller tekniska problem). Minst tre ambulanser behöver kunna inrymmas, och Regionen ser en fördel om en utbyggnad till större ambulansstation vid behov är möjlig.

Ambulansstationens behov specificeras närmare nedan.

- Två av varandra oberoende utryckningsvägar från anläggningen.
- Utryckningsväg som inte går direkt förbi entré till förskola, skola eller genom parkeringsplats, industriverksamhet eller högbelastad publik verksamhet.
- Företrädesvis friliggande fastighet eller samlokalisering med lämpligt läge med särskild uppmärksamhet avseende direkt och i det direkta närområdet intilliggande fastighetsägare och verksamheter.
- Geografisk placering i så direkt anslutning som möjligt till trafikplats där ringled samt led mot centrala staden och motsatt riktning utåt korsas.

Det kan noteras att allt som anges ovan avses uppföras av Regionen (som framtida markägare eller arrendator), och det är endast avsett att illustrera Regionens behov och användning av markområdet.

Målsättning B

Målsättning B innebär att basen kan inrymma Karolinska universitetssjukhusets helikoptertjänst och/eller möjliggöra en sambasering med Sjöfartsverkets räddningshelikoptrar samt en station för vägambulanser. Totalt ska då, i tillägg till Målsättning A, utrymme finnas för sammantaget ca sju helikoptrar av olika storlekstyp. För fem av dessa helikoptrar kommer det att krävas en rullbana om 1150 meter inklusive säkerhetszon.

Övriga krav som är av relevans för markområdet

I nedan tabell framgår närmare information om den area som förväntas behöva tas i anspråk för de olika målsättningarna. För att ytterligare illustrera detta hänvisas även till kartbilderna i slutet av bilagan.

	Målsättning A	Målsättning B
Byggnadsarea m² Byggnadshöjd max 16m över mark	**2 500 m2**	**9 000 m2**
BTA m²	**2 800 m2**	**11 000 m2**
Markyta m² för hangar och FATO" inkl. byggnader (total)	**22 500 m2**	**40 000 m2**
Rullbana i m² med total utbredning inklusive säkerhetszon 1 150 x 60 m.	**Inget behov av rullbana**	**70 000 m2**
Särskilda krav på fastighetens geometri	**Rymma kvadrat om 60 x 60 m för helikopterplatta inklusive säkerhetszon**	**Rymma rullbana om 1 150 x 60 m inklusive säkerhetszon**
Total markyta	**22 500 m2**	**110 000 m2**

Av säkerhetsskäl behöver markområdet kunna inhägnas med stängsel och innefatta tillträdeskontroll. Det ska även vara möjligt att klassa anläggningen som ett skyddsobjekt.

Markområdet behöver ha nära anslutning till det allmänna vägnätet, företrädesvis två oberoende anslutningar. Om markområdet inte ligger på fastlandet, vilket är att föredra, ska förbindelse till fastland finnas via flera alternativa huvudleder.

Det kan noteras att det är fördelaktigt om anläggningarna (helikopterplattor rullbana, hangar, byggnader, tankanläggning, parkering m.m.) samt anslutningsvägar kan anläggas med hänsyn till geometri och utan för stora ingrepp i befintlig mark och/eller bergpartier.

Markområdet kommer även att behöva tillgång till mediaförsörjning såsom el, vatten, avlopp och dagvatten, samt värme.

Slutligen kan noteras markområdet inte får vara beläget i bullerkänslig omgivning. Verksamhetens bullerpåverkan kommer att utredas i särskild ordning utifrån markområdets förutsättningar.

Illustrationer av den planerade helikopterbasen.

Illustration över markanvändning

	Målsättning A	Målsättning B
Byggnadsarea (BYA) m² Byggnadshöjd max 16m över mark	2 500 m2	9 000 m2
BTA m²	2 800 m2	11 000 m2
Markyta m² för hangar och "FATO" inkl. byggnader (total)	22 500 m2	40 000 m2
Rullbana i m² med total utbredning inklusive säkerhetszon 1 150 x 60 m.	Inget behov av rullbana	70 000 m2
Särskilda krav på fastighetens geometri	Rymma kvadrat om 60 x 60 m för helikopterplatta inklusive säkerhetszon	Rymma rullbana om 1 150 x 60 m inklusive säkerhetszon
Total markyta	22 500 m2	110 000 m2

Helikopterbas + övrig verksamhet "Byggnadszon"

Helikopterbas + övrig verksamhet "Uppställningszon"

Målsättning B. Rullbana helikopterbas 1150*60 m
Målsättning A. Endast kvadratisk yta 60*60m

Inflygningszoner

Skillnader mellan Målsättning A och Målsättning B beträffande rullbana och områdets utsträckning

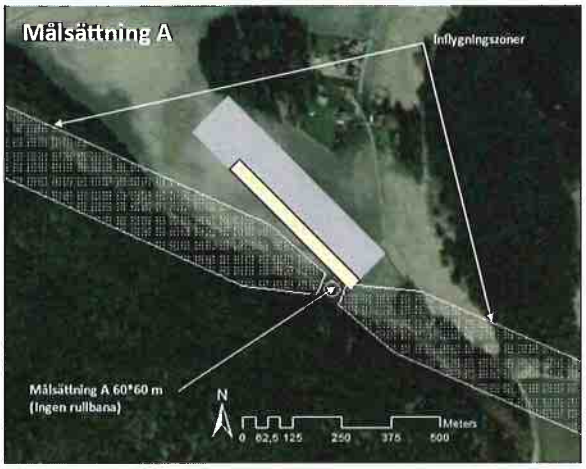

Stadsbyggnadsförvaltningen
Matilda Karlström
Översiktsplanerare

Remissvar riktlinjer för bostadsförsörjning Danderyds kommun

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens planeringsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta
Tjänsteutlåtandet godkänns som yttrande i samrådet.

Sammanfattning

Danderyds kommun har tagit fram ett förslag till riktlinjer för bostadsförsörjning som skickats på samrådsremiss till bland andra Vaxholms stad. Synpunkter på remissen ska ha inkommit skriftligt till Danderyds kommun senast 18 februari 2024.

Mål och riktlinjer presenteras i ett kort och kärnfullt dokument och bygger på en analys av kommunens förutsättningar.

Överlag finner stadsbyggnadsförvaltningen förslaget välarbetat och lättöverskådligt, liksom att kommunen framfört hur Danderyds kommun planerar för att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och för att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs.

Förvaltningen bedömer därför att det inte finns något att erinra.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, 2023-01-03
Remissversion riktlinjer för bostadsförsörjning, 2023-11-22
Remissversion Bilaga - Underlag till riktlinjer för bostadsförsörjning, 2023-11-22

Kopia på beslutet till:

För åtgärd:

Matilda Karlström, stadsbyggnadsförvaltningen

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Remissversion

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Processägare	Styrdokumentsnummer
KS 2021/0428	2023-11-07 (Remissversion)	Kommunstyrelsens arbetsutskott	Kommundirektör	DK 2023:x

Dokumentets syfte

Riktlinjer för bostadsförsörjning ska visa på kommunens ambition för det befintliga bostadsbeståndet och hur bostadsplaneringen ska se ut framöver.

Dokumentet gäller för

Riktlinjerna gäller för samtliga nämnder i frågor gällande kommunens bostadsförsörjning.

Bild ovan: Mörby centrum. Fotograf: Erik Somnäs.

DANDERYDS KOMMUN

Danderyds kommun, Box 66, 182 05 Djursholm Telefon: 08-568 91 00 E-post: kommunen@danderyd.se www.danderyd.se Org.nr: 212000-0126

Innehållsförteckning

Inledning

Enligt bostadsförsörjningslagen ska varje kommun som arbetar med bostadsförsörjning anta riktlinjer för detta arbete. Riktlinjerna ska beslutas av kommunfullmäktige och uppdateras minst en gång per mandatperiod. Syftet med riktlinjerna är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda och sunda bostäder samt att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen planeras och genomförs.

Utöver bostadsförsörjningslagen finns lagar som främst berör socialtjänstens områden. Det som lagarna sammanfattningsvis påvisar är att kommunen ansvarar för att planera bostadsförsörjningen, genomföra översiktlig planering och detaljplanering, utfärda och kontrollera bygglov och byggande samt anta riktlinjer för markanvisningar i kommunen. Enligt lagstiftningen har kommunen också ett särskilt ansvar för att ordna boende åt särskilt utsatta grupper.

Bild ovan: Olika planeringsnivåer.

Syfte och utgångspunkter

Syftet med riktlinjerna för bostadsförsörjning är att fungera som ett stöd i kommunens planerings- och prioriteringsarbete inför varje budgetår. Dessa ska bidra till att Danderyds kommun når upp till de krav som ställs på kommunen i lag om kommunernas bostadsförsörjningsansvar. Riktlinjerna ska beakta globala, nationella och regionala mål och utgår från kommunens vision:

”Danderyd - Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i.

Danderyd möter invånarnas behov genom hela livet. Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö. Kommunens utveckling kännetecknas av engagemang och delaktighet.”

Till visionen finns fem övergripande strategier:

• Hög kvalitet
• Stor valfrihet
• Hög effektivitet
• Hög attraktivitet
• Stark utveckling

Vidare ska riktlinjerna vara vägledande i kommunens arbete med översiktsplanen när det gäller att främja bostadsbyggande och utvecklingen av bostadsbeståndet i ett långsiktigt perspektiv. Därutöver finns övriga kommunala styrdokument som exempelvis boendeplan för socialnämnden och strategisk lokalförsörjningsplan som har relevans för riktlinjerna.

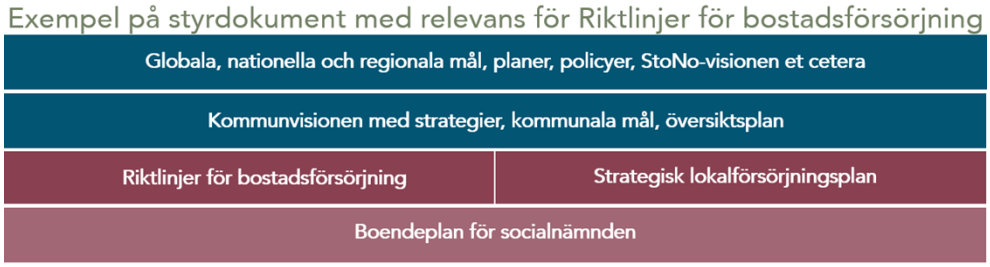

Bild ovan: Exempel på styrdokument med relevans för Riktlinjer för bostadsförsörjning.

Danderyds mål och riktlinjer för bostadsförsörjningen

Tidshorisonten för riktlinjerna ligger i linje med kommunens översiktsplan där markanvändningskartan tar sikte på 2030 och utvecklingsinriktningarna blickar mot 2050 och framåt.

Övergripande mål

Definitionen av en färdigställd bostad är då det finns ett slutbesked eller ett interimistiskt slutbesked och det är först då som bostaden får tas i bruk. Vidare definieras en bostad som ”bostadslägenhet” oavsett hustyp.

Inriktningen är att cirka 100 bostadslägenheter färdigställs per år i genomsnitt. Av dessa ska 25 % vara småhusbebyggelse med småhus, radhus och kedjehus.

Redan påbörjade planer och uppdrag ska prioriteras och genomföras. Därefter sker fortsatt planering för försiktig utbyggnadstakt med hänsyn till befintlig bebyggelse.

Därutöver ska bostäder anskaffas enligt socialnämndens boendeplan där behov för de lagstadgade grupperna redovisas.

Nedan redovisas pågående uppdrag där hustyp, preliminär upplåtelseform, antal bostadslägenheter och färdigställandeår uppskattats. Detta utgör en ögonblicksbild och revideras löpande beroende på projektens framskridande.

För tillfället är cirka 10 % av de planerade bostäderna småhusbebyggelse med småhus, radhus och kedjehus. Denna andel bör öka till 25 % framöver.

Detaljplan eller projektnamn	Hustyp	Preliminär upplåtelseform	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Ståthållaren 4	Flerbostadshus	Bostadsrätter	16								
Skeppet 12	Flerbostadshus	Bostadsrätter		14							
Calles Klimp 8	Flerbostadshus	Bostadsrätter		11							
Östra Mörbylund	Flerbostadshus	Hyresrätter		155	135						
Ginnungagap 1	Vård- och omsorgsboende	Vård- och omsorgsboenden			60						
Mörby centrum, Golfbanevägen	Flerbostadshus	Bostadsrätter			51						
Solvärmen 1	Flerbostadshus	Bostadsrätter			9						
Gandvik 8	Flerbostadshus	Bostadsrätter			6						
Utgårdavägen	Småhus	Äganderätter			1	1	1	1			
Sjukhuset 7	Vård- och omsorgsboende	Vård- och omsorgsboenden				60					
Reidmar 7 och 8	Flerbostadshus	Bostadsrätter				25					
Reidmar 7 och 8	Småhus	Äganderätter				9					
Nora torg, kv. Danarö m.fl.	Småhus	Bostadsrätter				17					
Invernessbacke	Flerbostadshus	Bostadsrätter				12					
Kv. Svärdet - Utredningsuppdrag	Flerbostadshus	Bostadsrätter					50				
Banvakten	Flerbostadshus	Bostadsrätter					40				
Djursholms torg	Flerbostadshus	Bostadsrätter					25				
Kraftledningen 1	Flerbostadshus	Bostadsrätter					20				
Östra Enebytorg	Flerbostadshus	Bostadsrätter					60	60			
Östra Enebytorg	Småhus	Äganderätter					10	10			
Gropen, Danderyd 3:95 m.fl - Utredningsuppdrag	Flerbostadshus	Bostadsrätter						50	50		
Kv. Vågen - Utredningsuppdrag	Flerbostadshus	Bostadsrätter						50	40	40	50
Kv. Vågen - Utredningsuppdrag	Småhus	Äganderätter							10	10	
Trygghetsboende Enebyberg	Trygghetsboende	Trygghetsboenden						40			
Noragårdsstråket - Utredningsuppdrag	Småhus	Äganderätter						10	10		
Summa			**16**	**180**	**262**	**124**	**206**	**221**	**110**	**50**	**50**

Bild ovan: Pågående bebyggelseplaner där hustyp, preliminär upplåtelseform, antal bostäder och färdigställandeår uppskattats.

Riktlinjer för bostadsförsörjning

Övergripande riktlinjer

- Pågående planer och uppdrag för bostadsbebyggelse ska prioriteras och genomföras.
- Bostadsbebyggelse sker främst utifrån översiktsplanens utredningsområden.
- Eventuell övrig bostadsbebyggelse sker där översiktsplanens markanvändningskarta medger sammanhållen bostadsbebyggelse.
- Kommunen ska föra en aktiv markpolitik genom att möjliggöra strategiska markförvärv och försäljningar efter markanvisning på kort och lång sikt.

Riktlinjer för goda bostäder i livets alla skeden

- Kommunen ska utvecklas varsamt där en variation av bostadsutbudet i alla kommundelar ska prioriteras för att underlätta kvarboende i sin närmiljö om livssituationen förändras samt uppnå en allsidigt sammansatt social struktur.
- Människor med särskilda bostadsbehov ska ha tillgång till anpassade bostäder där integrering med övrig bostadsbebyggelse eftersträvas.
- Kommunen ska använda sig av möjligheten att i markanvisnings- och exploateringsavtal för bostäder inkludera avtalspunkter om tilldelning av lägenheter för bostadssociala behov.
- Kommunens bidrag till en fungerande bostadsmarknad är primärt genom att möjliggöra byggande av bostäder för äldre och barnfamiljer.

Riktlinjer för ett hållbart bostadsbyggande

- Bostadsutbyggandet ska ske successivt så att den offentliga servicen kan anpassas på ett sätt som är både socialt och ekonomiskt hållbart.
- Då nya bostäder planeras ska behovet av kommunal service i form av exempelvis förskola, skola, äldreboenden, LSS-boenden samt ytor och anläggningar för kultur- och fritidsverksamhet säkerställas.
- Kompletteringsbebyggelse kan nyttja redan gjorda investeringar i infrastruktur, vatten- och avloppsledningar samt kommunal service.
- Tillfälliga bostäder (exempelvis modulbostäder) bör placeras på platser med befintliga bostäder.

Hur kommunen ska uppnå riktlinjerna

- Kommunen ska ha tillräckliga resurser för både planläggningen och genomförandet av detaljplaner.
- Kommunen ska ha en god planberedskap för bostäder.
- Kommunen ska ha en god överblick över behoven på bostadsmarknaden och bostadsförsörjningen, där särskilt fokus bör vara på socialnämndens målgrupper.
- Alla berörda förvaltningar ska involveras på ett tidigt stadium vid bebyggelseutveckling för att öka möjligheterna att tillgodose alla gruppers behov på bostadsmarknaden.
- Det ska finnas en stadigvarande dialog med fastighetsägare, exploatörer, invånare och andra aktörer gällande bostadsmarknaden och bostadsbyggnadsprocessen.

Uppföljning

För att säkerställa att den planerade bostadsförsörjningen och arbetet kring detta realiseras kommer uppföljning att ske årligen till kommunstyrelsen.

Uppföljningen kommer exempelvis att avhandla statistiska data som antal påbörjade och färdigställda bostäder, boendeform och befolkningstillväxt. Resultatet ställs sedan mot de mål Danderyd kommun satt för bostadsförsörjningen samt i relation till det aktuella läget på bostadsmarknaden.

Bilaga – underlag till riktlinjer för bostadsförsörjning

Remissversion

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Processägare	Styrdokumentsnummer
KS 2021/0428	2023-11-07 (Remissversion)	Kommunstyrelsens arbetsutskott	Kommundirektör	DK 2023:x

Dokumentets syfte

Bilaga med underlag till ”Riktlinjer för bostadsförsörjning” som visar kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling, samt planerade insatser för att nå dessa mål inklusive hur kommunen tagit hänsyn till globala, nationella och regionala mål, planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen. I bilagan finns en analys som ligger till grund för kommunens uppsatta mål för bostadsbebyggelse.

Dokumentet gäller för

Riktlinjerna gäller för samtliga nämnder gällande kommunens bostadsförsörjning.

Bild ovan: Djursholm. Fotograf: Erik Somnäs.

Innehållsförteckning

Krav på riktlinjer för bostadsförsörjning

Kommunens riktlinjer för bostadsförsörjningen ska minst innehålla följande uppgifter: kommunens mål för bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet, kommunens planerade insatser för att nå uppsatta mål, hur kommunen har tagit hänsyn till relevanta nationella och regionala mål samt planer och program som är av betydelse för bostadsförsörjningen.

Uppgifterna ska särskilt grundas på en analys av den demografiska utvecklingen, efterfrågan på bostäder, bostadsbehovet för särskilda grupper och marknadsförutsättningarna.

Kommunens arbete med bostadsförsörjning

Danderyds kommun arbetar utifrån ett antal principer och strategier där de viktigaste kan sammanfattas med att kommunen långsiktigt och utifrån globala, nationella, regionala och lokala mål, planlägger för de bostäder som efterfrågas.

Översiktsplanen är det dokument där kommunen tar ställning till den långsiktiga utvecklingen av markanvändningen i Danderyd. Därför är det viktigt att översiktsplanen är aktuell med mål och inriktning för kommunen samt att detaljplaner och andra strategiska beslut följer den inriktningen. Vidare är det kommunala planmonopolet, detaljplanering, och kommunägd mark för strategiska ändamål viktiga faktorer för att påverka samhällsutvecklingen.

Utöver detta kan även policy för markanvisning och markförsäljning, förhandlingar med privata aktörer, strategiska markköp och utveckling av allmänna platser med kommunalt huvudmannaskap vara andra möjligheter som kommunen kan arbeta med för att främja bostadsförsörjningen.

De detaljplaner som vunnit laga kraft men ännu inte genomförts utgör kommunens planberedskap, det vill säga en framtida möjlighet för ny bebyggelse. I kommunen finns färdiga byggrätter för cirka 100 bostadslägenheter för vilka startbesked ännu inte beviljats. För 2023 och 2024 väntas detaljplaner för cirka 20 bostadslägenheter tillkomma i takt med att pågående och kommande detaljplaner vinner laga kraft.

De senaste 5 åren har det färdigställts i snitt 55 flerbostadshus och 11 småhus per år. För de senaste 10 åren har det färdigställts i snitt 48 flerbostadshus och 15 småhus per år.

Danderyd har ett kommunalt fastighetsbolag, Djursholms AB. Bolaget äger byggnader och mark i kommunen och har ingen egen organisation för förvaltning eller byggande. Det är kommunens tekniska kontor som genom fastighetsavdelningen bygger, och förvaltar kommunens samlade fastighetsinnehav för kommunala och en del privata verksamheters behov. Fastighetsavdelningen förser de egna verksamheterna med lokaler även genom att hyra av privata fastighetsägare för vidare upplåtelse till verksamheten. I detta ingår att i samverkan med social omsorg arbeta med

bostäder för särskilda behov i kommunen, vilket görs genom socialnämndens boendeplan som uppdateras årligen.

Sammanfattningsvis strävar Danderyd efter ett förtroendefullt samarbete med marknaden och därigenom infria individers möjligheter att hitta ett boende i kommunen.

För de bostäder där kommunen inte har försörjningsansvar enligt lag planerar kommunen för att bostadsförsörjningen i Danderyd i första hand ska lösas av den privata bostadsmarknadens aktörer, i andra hand genom en samverkan mellan kommunen och privata bostadsaktörer samt i tredje hand genom kommunala insatser i egen regi.

Intresset från den privata marknaden har historiskt väl överstigit kommunens tillväxtplaner och tillgången på byggklar eller planeringsbar mark.

Varför bör en kommun växa och utvecklas?

Ett samhälle är aldrig färdigbyggt utan måste alltid möta samtida och framtida behov samtidigt som utvecklingen sker utefter kommunens förutsättningar. Genom riktlinjer för bostadsförsörjning kan kommunen styra inriktningen på bostadsutbudet när det kommer till exempelvis typer av bostäder, upplåtelseform och storlek för att även fortsättningsvis vara en attraktiv kommun. Genom detta kan kommunen attrahera vissa specifika målgrupper, samtidigt som det ger möjligheter till såväl kommunala som regionala flyttkedjor.

En aktiv och medveten utveckling av bostadsutbudet bidrar till ekonomisk tillväxt i samhället. En medveten planerad bostadstillväxt bidrar också till att kommunens ansvar för välfärdstjänster blir lättare att tillgodose på ett balanserat sätt över tid. En växande ekonomi kan innebära att det skapas fler möjligheter för företag att starta och expandera. Detta kan i sin tur skapa fler arbetstillfällen och kan således öka skatteintäkterna på sikt.

Det är viktigt att tillväxt sker kontrollerat för att vara hållbar. En okontrollerad tillväxt kan vara skadligt för såväl den sociala, ekologiska som ekonomiska dimensionen. På motsvarande vis medför stagnation problem för en kommun då det gäller att uppfylla kommunens uppdrag för att tillhandahålla ett hållbart samhälle utifrån dess kärnverksamhet. En balanserad utveckling med tydlig inriktning och styrfart för att kunna manövrera i en dynamisk samhällsutveckling är nödvändig.

Blir kommunens ekonomi bättre av fler bostäder?

Bostadsbyggandets inverkan på den kommunala ekonomin beror på flera faktorer, men huvudsakligen på direkta kostnader och intäkter relaterade till bostadsbyggandet, samt efterfrågan och betalningsvilja för individer och exploatörer på den kommunala marknaden.

Sammanfattningsvis kan fler bostäder bidra till att förbättra kommunens ekonomi genom ökade intäkter, men det är viktigt att se till helhetsbilden

gällande kommunens förväntade intäkter och utgifter kopplat till bostadsbyggande.

I Danderyd finns historiskt ingen tydlig korrelation mellan utveckling av skattebasen och befolkningsutvecklingen. Det kommunala utjämningssystemet förstärker bilden att befolkningstillväxt inte är avgörande för kommunens intäkter. Däremot riskerar en stagnerande befolkningsutveckling att användningen och förnyelsen av befintlig infrastruktur i form av byggnader och anläggningar för kommunens kärnverksamhet bli lidande då kostnaden per individ blir hög.

Genom riktlinjer för bostadsförsörjning kan kommunen styra utvecklingen i en önskad riktning och takt samt få en bättre överblick för kommunala intäkter och utgifter då planeringen blir mer förutsägbar, inte minst för utbudet och efterfrågan av välfärdstjänster.

Mål för boende och byggande

Det finns ett antal globala, nationella, regionala och kommunala mål som tillsammans med lagen om bostadsförsörjning utgör utgångspunkterna för kommunens arbete med bostadsförsörjning.

Osäkerheten kring framtida byggande är stor i hela Sverige för tillfället. Exempelvis kan befolkningsutveckling, migration, konjunktur, räntenivåer, lönenivåer, sysselsättningsgrad, materialkostnader och kapacitetsbrister inom byggbranschen påverka bostadsproduktionen i landet.

Globala mål

Av de 17 globala målen är det framförallt mål 11 om ”Hållbara städer och samhällen” som har bäring på bostadsförsörjningen. Mål 11 är att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara. I synnerhet är det första delmålet, delmål 11.1 ”Säkra bostäder till överkomlig kostnad” relevant. Det innebär bland annat att senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder. Vidare har även mål 3 om ”God hälsa och välbefinnande”, mål 5 om ”Jämställdhet” och mål 10 ”Minskad ojämlikhet” bäring för bostadsförsörjningen i kommunen.

Nationella mål och nuläge

Inom de nationella målen finns regeringens mål för bostadsmarknaden, samhällsbyggandet och exempelvis folkhälsan. Därutöver ska exempelvis barnkonventionen samt nationella mål för jämställdhet och boendemiljöer följas.

Tidigare fanns ett kvantitativt regeringsmål som sedan februari 2020 ersatts med:

> ”Det övergripande målet för samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteriverksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas.
>
> För delområdet bostadsmarknad är målet även långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.”

Enligt Boverkets indikatorer från december 2022 råder en stor osäkerhet för bebyggelseprognoser. Tidigare uppskattades ett bostadsbehov på nationell nivå på 63 400 bostäder årligen i Sverige mellan 2022 och 2030.

Indikationerna visar att det påbörjades 71 500 bostäder 2021, för 2022 beräknades denna siffra uppgå till cirka 60 000 påbörjade bostäder, men för 2023 förväntas endast 33 000 bostäder att påbörjas. Detta innebär att trenden går från relativt höga volymer till de lägsta volymerna på över ett decennium. Dessutom visar en undersökning som SBAB genomfört via data från SCB en trend att omsättningen på bostadsmarknaden har minskat både för småhus och flerbostadshus under de senaste åren.

Trots detta uppgav 204 av landets 290 kommuner att det föreligger ett underskott på den lokala bostadsmarknaden i bostadsmarknadsenkäten för 2022. Befolkningen i hela landet växer och de grupper som har svårast att tillgodose sina bostadsbehov är främst unga, studenter och nyanlända men även personer med funktionsnedsättning och äldre personer som vill eller behöver byta bostad. Detta förhållande antas generellt bero på att kostnaderna i nyproduktion ofta ligger utanför betalningsförmågan för de efterfrågande befolkningsgrupperna. Detta gap kan komma att öka om befolkningen fortsätter att öka betydligt mer än produktionstakten av bostäder.

Incitamenten för att lämna bostäder man bott i länge och därmed skapa så kallade flyttkedjor är alltför svaga för att substantiellt bidra till att täcka efterfrågan. Det senare är särskilt intressant för Danderyd då äldre i brist på attraktiva alternativ tenderar att bo kvar i stora bostäder som skulle kunna efterfrågas av barnfamiljer som är en kategori som önskas öka i kommunen.

Regionala mål och nuläge

För tillfället pågår framtagandet av en ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen (RUFS) som beräknas vara klar 2026. Den gällande, RUFS 2050, antogs 2018. Enligt RUFS 2050 behövs ett tillskott om 22 000 bostäder per år fram till 2030 i regionen. För att detta ska uppnås gjordes bedömningen att Danderyds kommun bör växa med 300 bostäder per år fram till 2030 i regionplanen. Detta bedömdes i kommunens remissvar inte vara realistiskt utefter kommunens planeringsförutsättningar.

Vidare förespråkas att den nya bebyggelsen bör koncentreras till lägen som kan försörjas med kollektivtrafik och annan service samt utformas så att den bidrar till utvecklingen av befintliga strukturer och de regionala stadskärnornas utveckling. Det gäller såväl på landsbygden som i länets centrala delar.

Under det senaste decenniet har Stockholmsregionens befolkning vuxit med över 300 000 invånare. Enligt länsstyrelsens rapport läget i länet från 2022 väntades ökningen vara stark framöver och länet beräknas 2030 ha 2,6 miljoner invånare. Mellan 2015 och 2021 påbörjades 116 000 bostäder, vilket varit förhållandevis högt för Stockholmsregionen, medan knappt 12 700 bostäder påbörjades i länet under 2022. Efter denna rapport tyder mycket på att byggandet kommer fortsätta att falla under 2023 och kommer vara betydligt lägre under nästkommande år än under 2010-talet enligt länsstyrelsens senaste bedömningar.

Stockholm Nordost - StoNo

Danderyd ingår i nätverket Stockholm Nordost (StoNo) som förutom Danderyd omfattar Norrtälje, Täby, Vallentuna, Vaxholm och Österåker. Tillsammans arbetar kommunerna för en gemensam vision för tillväxt och utveckling i regionen, Vision 2040, som fokuserar på att skapa förutsättningar för 100 000 nya invånare och 50 000 nya arbetstillfällen i regionen.

Danderyds förhållningssätt till de globala, nationella och regionala målen

De globala, nationella och regionala målen anger att kommunen ska sträva efter att producera tillräckligt många bostäder för att möta framtida behov. Danderyd kommuns ambition är att sträva efter dessa mål samtidigt som de utifrån Danderyds kontext är mycket högt satta från regionens sida avseende att kommunen ska färdigställa 300 bostäder årligen fram till 2030.

Danderyd kommuns ställningstagande under framtagandet av den regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen var att målsättningen om 300 bostäder ej är rimlig utifrån nuvarande planeringsförutsättningar.

Vid framtagandet av den nya regionala utvecklingsplanen för Stockholmsregionen bör detta mål revideras utifrån kommunens översiktsplan och riktlinjer för bostadsförsörjning som förespråkar en måttlig bostadsbebyggelse i kommunen.

Danderyd mål för bostadsförsörjning

Tidshorisonten ligger i linje med kommunens översiktsplan där markanvändningskartan tar sikte på 2030 och utvecklingsinriktningarna blickar mot 2050 och framåt.

Inriktningen är att cirka 100 bostadslägenheter färdigställs per år i genomsnitt. Av dessa ska 25 % vara småhusbebyggelse med småhus, radhus och kedjehus.

Redan beslutade planer ska prioriteras och genomföras. Därefter sker fortsatt försiktig utbyggnadstakt med hänsyn till befintlig bebyggelse.

Därutöver ska bostäder anskaffas enligt socialnämndens boendeplan där behov för de lagstadgade grupperna redovisas.

Analys

Danderyds kommun består av fyra kommundelar: Danderyd, Djursholm, Enebyberg, och Stocksund. Bebyggelsen i kommunen utgörs dels av ett centralt stråk längs med tunnelbanan och E18 med huvudsakligen högre bebyggelse med flerbostadshus, arbetsplatser och service, dels av en varierad småhusbebyggelse av trädgårdskaraktär med inslag av flerfamiljshus och lokala servicecentra. Den täta bebyggelsen inom det centrala stråket bidrar till att Danderyd är förhållandevis högt exploaterat.

2022 var befolkningstätheten i kommunen 1 240 invånare per kvadratkilometer, vilket gör Danderyd till den nionde befolkningstätaste kommunen i landet och den sjunde i länet. Samma år var befolkningstätheten i Stockholms län 374 invånare per kvadratkilometer och 26 invånare per kvadratkilometer i Sverige.

Något som kännetecknar Danderyds befolkning är att det finns en hög andel äldre personer där många är friska långt upp i åldrarna. I många fall är det en fördel om deras bostäder är anpassade för de behov som kan uppkomma med åldern.

Vidare ligger kommunen i nära anslutning till ett studentkluster som omfattar Stockholms universitet och Kungliga Tekniska Högskolan. Därav är efterfrågan på studentbostäder stor. Likväl är efterfrågan på mindre och mer kostnadseffektiva bostäder hög utifrån den yngre befolkningens behov och betalningsförmåga.

Befolkning

Kommunens befolkning har ökat kontinuerligt sedan kommunen grundades. Sedan 2000 växte kommunen årligen fram till 2019. Efter 2019 har befolkningen totalt sett minskat något.

Den 31 december 2022 bodde 32 692 invånare i Danderyd, av dessa var 16 670 kvinnor och 16 022 män, Dessa var fördelade på 13 527 bostäder vilket innebär att det bor cirka 2,5 personer per hushåll. Hushållen utgörs av 52 procent sammanboende, 40 procent ensamstående och 8 procent övriga hushåll. Motsvarande siffror för riket är 46 procent sammanboende, 48 procent ensamstående och 6 procent övriga hushåll.

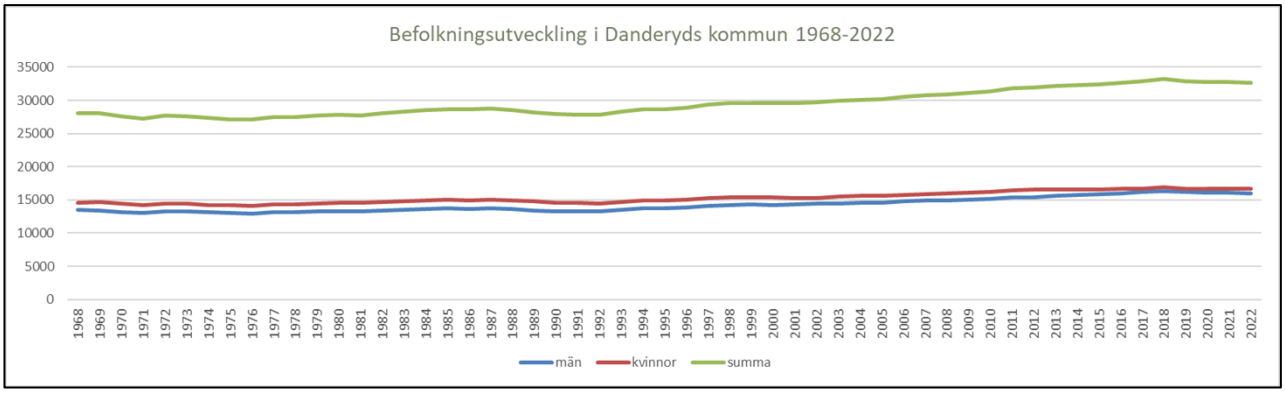

Bild ovan: Befolkningsutveckling i Danderyds kommun1968–2022. Källa: SCB/Statistikdatabas.

Enligt statistik från SCB 2022 är medelåldern i Danderyds kommun 42 år vilket är samma som för riket. Medelåldern i Danderyd för kvinnor är 43 år och 40 år för män. Av Danderyds invånare är 82 procent födda i Sverige och 18 procent födda utomlands. Motsvarande siffror för riket är 80 procent födda i Sverige och 20 procent födda utomlands.

Befolkningen i Danderyd har en hög utbildningsnivå. 49 procent har minst tre års eftergymnasial utbildning (kvinnor 48 procent och män 49 procent). Motsvarande siffror för riket är 24 procent (kvinnor 28 procent och män 20 procent).

Danderydsbornas genomsnittliga inkomst är 581 500 kronor per person och år (432 800 kronor per år för kvinnor och 742 800 kronor per år för män). Motsvarande siffror för riket är 318 000 kronor per person och år (277 000 kronor per kvinna och år samt 366 000 kronor per man och år). Arbetslösheten i kommunen är totalt 6,1 procent (kvinnor 5,9 procent och män 6,2 procent). I riket är motsvarande siffror 6,8 procent (kvinnor 6,9 procent och män 6,7 procent).

Befolkningsprognos för 2023-2038

Befolkningsprognosen som denna analys grundas på är från 2023 och baseras på framtida exploateringar och befolkningsförändringar gällande inflyttning, utflyttning, födsel och död. Den utgår från en bostadsbyggnadsprognos. Prognosen är uppdelad på två antaganden. Dels hur befolkningen kommer att utvecklas om bostadsbyggandet sker som planerat, samt hur befolkningen kommer att utvecklas om ingen byggnation sker.

Om byggnation sker enligt prognosen kommer befolkningen att öka från 32 692 invånare till 34 611 invånare 2038. Detta motsvarar en ökning med 1 919 invånare. Om ingen byggnation sker bedöms befolkningen att minska till 31 845 invånare år 2038. Detta innebär en minskning med 847 invånare.

Befolkningsprognosen visar även på att Danderyd har en hög andel äldre invånare, från 65 år och uppåt, som förväntas att öka oavsett scenario.

	1980	1990	2000	2022	2023	2038
Födda	321	335	293	221	216	253
Döda	238	258	286	271	281	302
Födelseöverskott	83	77	7	-50	-64	-49
Inflyttade	2 054	1 619	2 129	2 763	3 131	3 365
Utflyttade	2 017	1 997	2 186	2 857	3 036	3 380
Flyttnetto	37	-378	-57	-94	96	-15
Folkökning	120	-301	-50	-144	31	-64
Folkmängd	27 842	27 915	29 570	32 692	32 723	34 611

Bild ovan: Befolkningens utveckling över tid avseende folkmängd och förändringskomponenter inklusive bostadsbebyggelse enligt befolkningsprognosen.

	1980	1990	2000	2022	2023	2038
Födda	321	335	293	221	215	229
Döda	238	258	286	271	281	292
Födelseöverskott	83	77	7	-50	-65	-63
Inflyttade	2 054	1 619	2 129	2 763	3 016	3 016
Utflyttade	2 017	1 997	2 186	2 857	3 020	2 945
Flyttnetto	37	-378	-57	-94	-4	71
Folkökning	120	-301	-50	-144	-69	9
Folkmängd	27 842	27 915	29 570	32 692	32 623	31 845

Bild ovan: Befolkningens utveckling över tid avseende folkmängd och förändringskomponenter exklusive bostadsbebyggelse enligt befolkningsprognosen.

I befolkningsprognosen för 2022-2037 gjordes en jämförelse för ålderssammansättningen i Danderyd uppdelat på kön mellan kommun, län och rike. Denna visar exempelvis att Danderyds kommun har en förhållandevis hög andel äldre invånare, samt att det finns en förhållandevis låg andel invånare mellan 25 och 45 år i Danderyd jämfört med länet och riket.

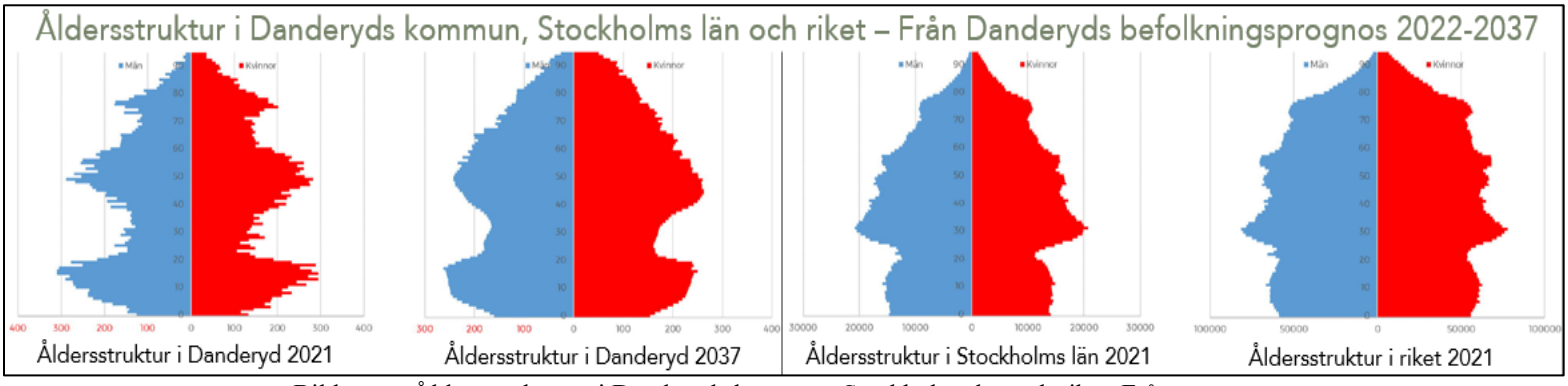

Bild ovan: Åldersstrukturen i Danderyds kommun, Stockholms län och riket. Från Danderyds befolkningsprognos 2022 – 2037.

Det resulterar i en utmanade fördelning mellan arbetsföra och icke arbetsföra kommuninvånare. Detta kan beskrivas som försörjningskvot vilket är ett mått på hur många personer varje förvärvsarbetare måste försörja utöver sig själv. Detta beräknas genom att dividera antalet personer i arbetsför ålder (20–64 år) med antal personer i övriga åldrar. Denna modell tar inte hänsyn till hur sysselsättning och välfärdsproduktion sker då exempelvis personer i åldern 20–64 kan stå utanför arbetsmarknaden och personer under 20 år och över 64 år kan ingå i arbetskraften. Försörjningskvoten ger en indikation om hur de kommande behoven kommer att utvecklas men säger inget om hur välfärden kommer att kunna finansieras.

Vidare har många äldre i Danderyd en god ekonomi genom inkomst via relativt höga pensioner och kapitalinkomster varvid många invånare substantiellt bidrar till skattebasen högt upp i åldrarna.

Danderyd har en hög försörjningskvot i förhållande till andra kommuner i länet. Enligt befolkningsprognosen uppgår försörjningskvoten idag till 0,92 och 2038 kan försörjningskvoten öka till 0,94 oavsett befolkningsprognosens olika scenarier.

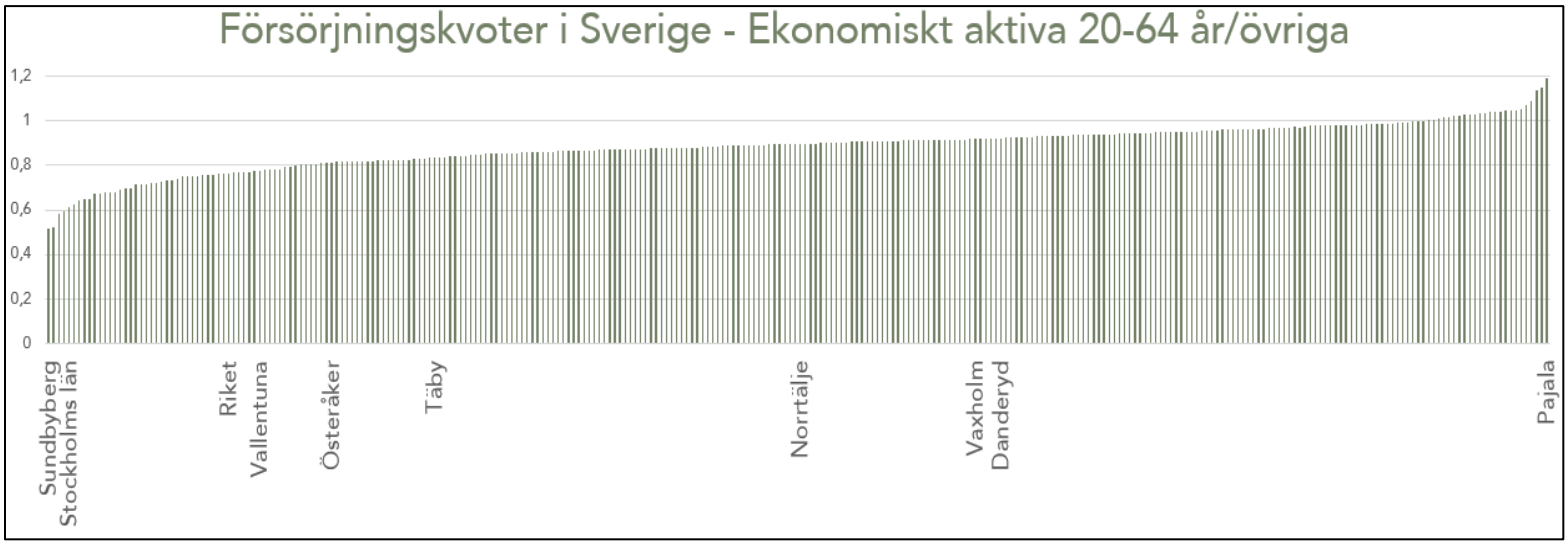

Bild ovan: Försörjningskvoter i Sverige. Källa: SCB/Statistikdatabas.

Skatteunderlag

Kommunens beräknade skatteintäkter för 2023-2025 har minskat med cirka 5 miljoner kronor jämfört med en tidigare prognos från Sveriges kommuner och regioner (SKR). SKR har höjt prognosen för skatteunderlaget till följd av en uppreviderad prognos för lönesumman och pensionsinkomster samt beslut om höjd garantipension och en högre inflationsprognos.

Skatteunderlaget ökar mer i de kommande prognoserna fram till 2025. Höjda garantipensioner lyfter skatteunderlaget eftersom fler personer blir berättigade detta och antalet personer med garantipension beräknas öka med 50 % mellan 2022 och 2023. Skatteunderlaget växer i reala termer med 0,9 % per år mellan 2022 och 2025, vilket är en nedväxling från det senaste tioårs-genomsnittet på 1,7 %. Detta innebär en minskning av kommunsektorns köpkraft och riskerar att inte räcka till att finansiera ökande verksamhetsvolymer, särskilt med ökade behov av omsorg och vård av äldre. Samtidigt är den demografiska utmaningen nu än större att de som arbetar ska försörja allt fler yngre och äldre.

Bostäder i Danderyd

Den 31 december 2022 fanns totalt 13 554 bostäder i Danderyd. Av dessa var 6 489 äganderätter/småhus och 7 065 lägenheter i flerbostadshus. Detta innebär att bostadsbeståndet består av 48 procent i småhus och 52 procent i flerbostadshus. Av flerbostadshusen var 1 988 hyresrätter och 5 077 bostadsrätter. Som hustyper är dessa bostäder är fördelade på 5 889 småhus, 678 kedjehus, 345 radhus, 368 flerfamiljshus samt 88 småhus med lägenheter.

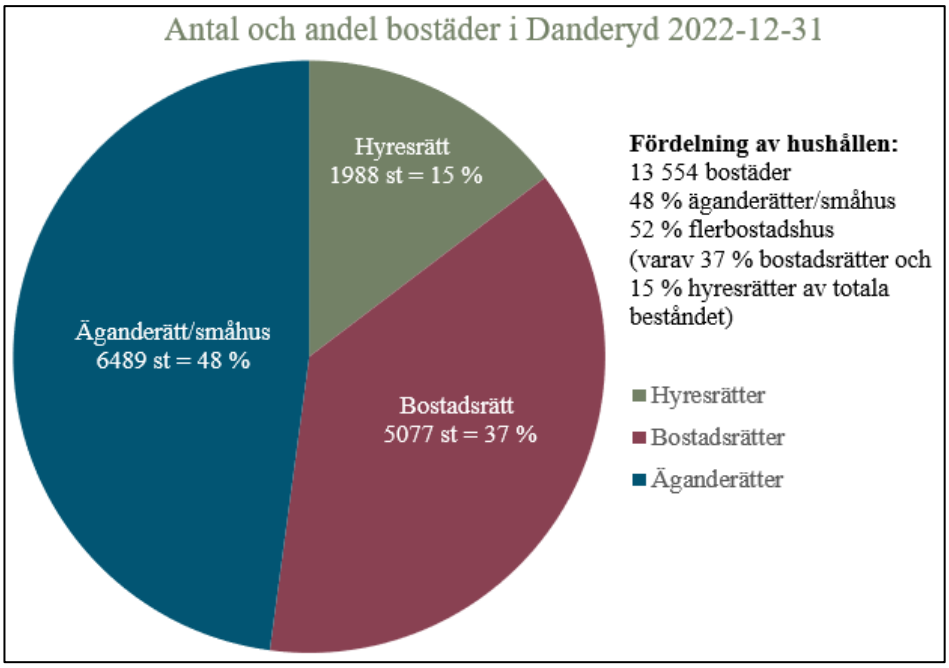

Bild ovan: Antal och andel bostäder i Danderyds kommun 2022-12-31.

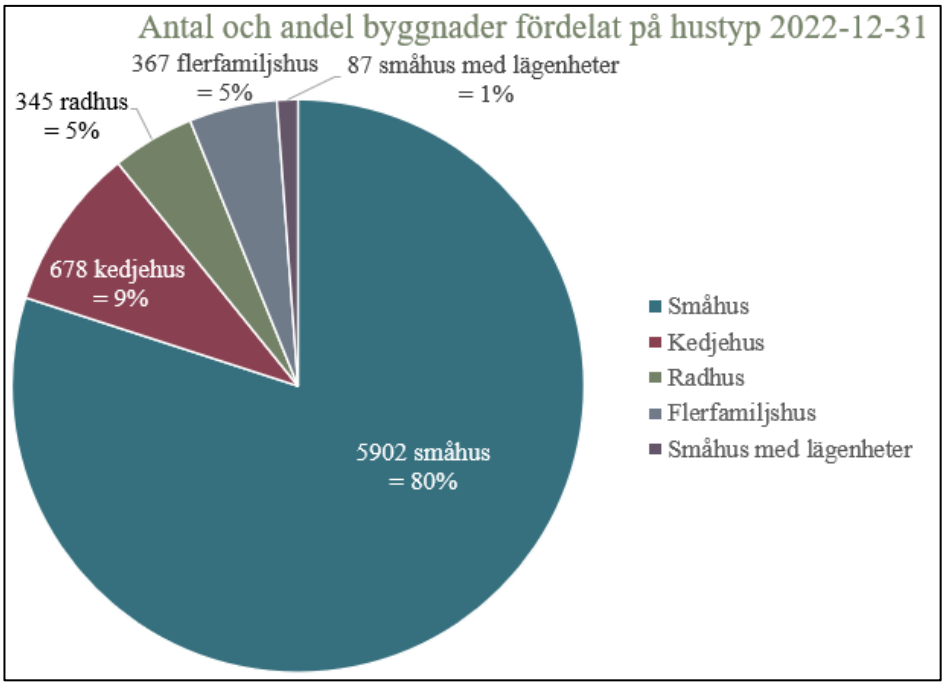

Bild ovan: Antal och andel byggnader fördelat på hustyp i Danderyds kommun 2022-12-31.

Det finns inget nyckeltal för hur fördelningen bör se ut i en kommun. Fördelningen mellan antal och andel bostäder skiljer sig åt mellan olika kommuner och län. Den historiska utveckling som har skett i länet sedan 1990-talet är att andelen äganderätter har varit stabilt medan andelen för hyresrätter har minskat till förmån för bostadsrätter. Detta beror på att hyresrätter har ombildats till bostadsrätter samt att det har byggts fler bostadsrätter än hyresrätter under denna period, vilket även är fallet för Danderyd.

Färdigställda bostäder i Danderyds kommun

Definitionen av en färdigställd bostad är då det finns ett slutbesked eller ett interimistiskt slutbesked och det är först då som bostaden får tas i bruk. Vidare definieras en bostad som ”bostadslägenhet” oavsett hustyp.

För färdigställda bostadslägenheter kan det konstateras att utvecklingen skett stötvis med vissa tydliga toppar för flerbostadshus samtidigt som det under vissa år färdigställs få bostäder. För småhus har nivån på färdigställandet varit mer jämn på senare år. Det har färdigställts i snitt 55 flerbostadshus och 11 småhus under de senaste 5 åren, och för de senaste 10 åren har det färdigställts i snitt 48 flerbostadshus och 15 småhus.

För småhus föregås ett slutbesked i många fall av ett rivningslov, vilket innebär att nettotillskottet för småhus är lägre än antalet slutbesked.

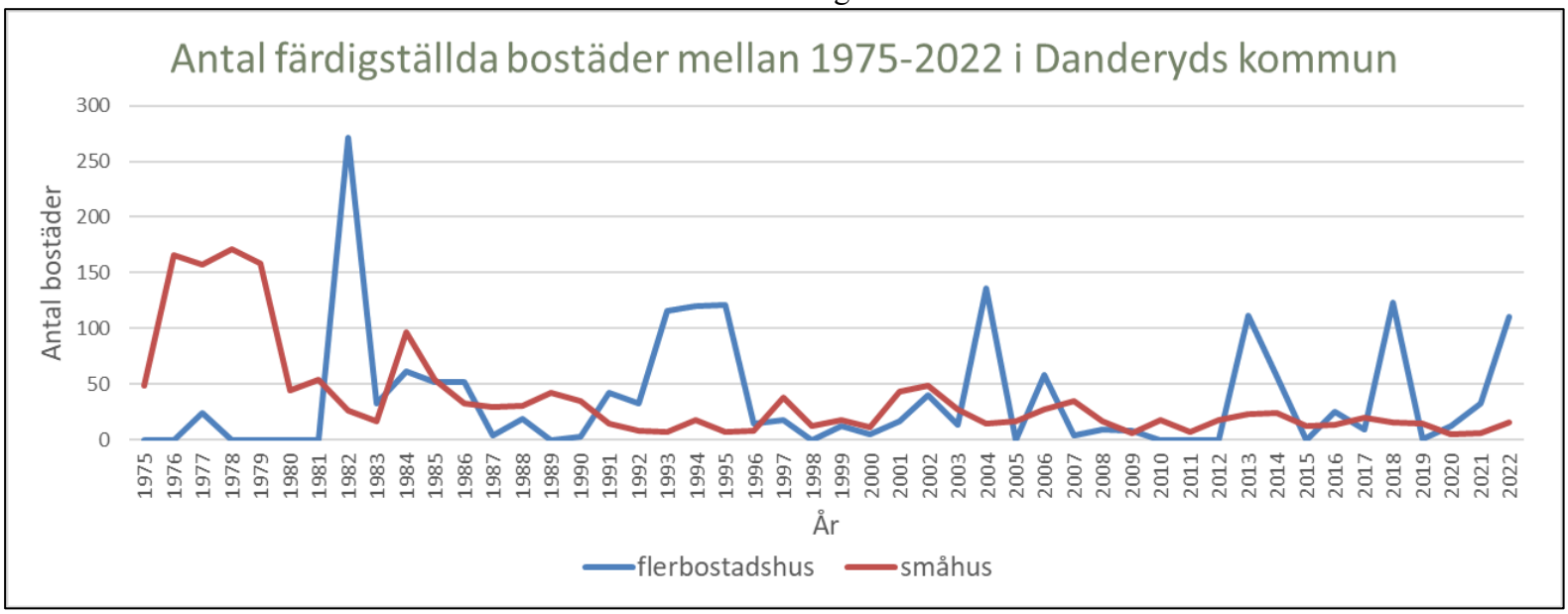

Bild ovan: Färdigställda bostäder mellan 1975-2022 i Danderyds kommun. Källa SCB.

Regionens analys av kommunens bostadsbestånd och förutsättningar

Enligt Region Stockholms ”En analys av bostadsbeståndet” från 2020 kännetecknas Danderyd av att det finns många äldre och större bostäder där det på senare tid varit ett relativt lågt bostadsbyggande, samtidigt som hyresrättsandelen minskat kraftigt i kommunen efter 2010.

Till skillnad från många andra kommuner i Stockholmsregionen har en stor del av kommunens bostadsbestånd byggts innan miljonprogramseran och relativt få bostäder har byggts i modern tid.

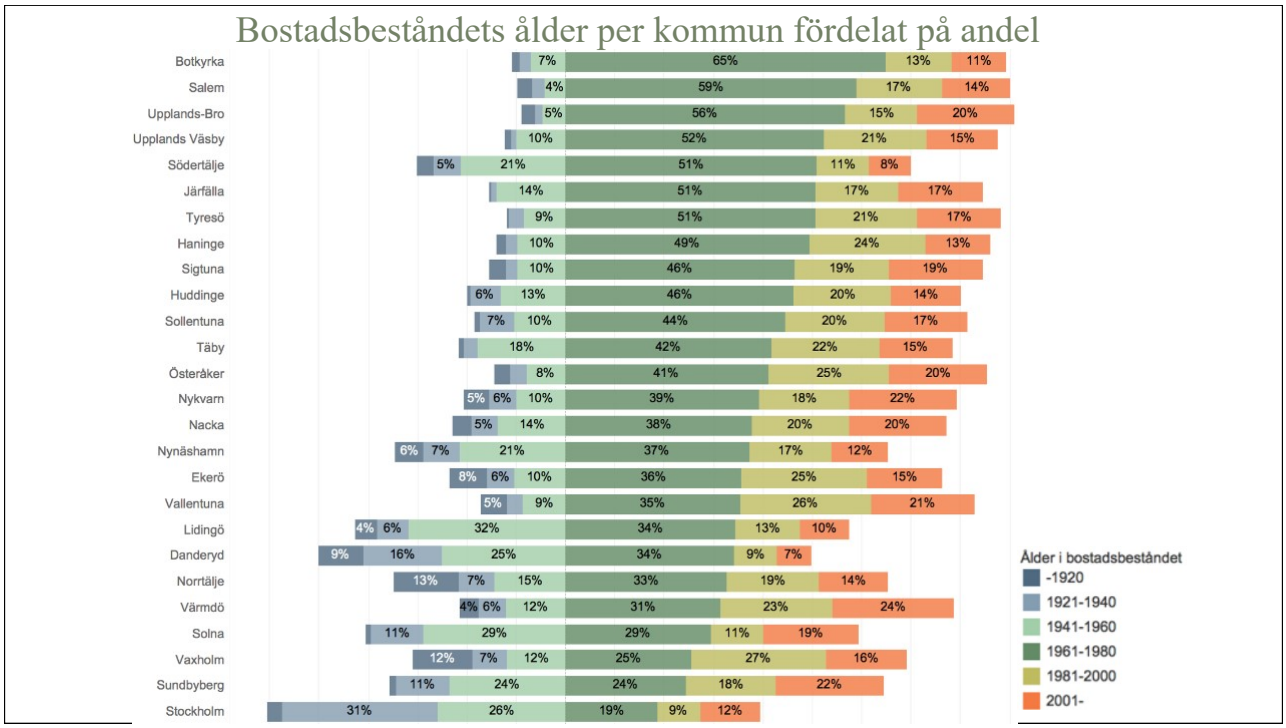

Bild ovan: Bostadsbeståndets ålder per kommun fördelat på andel. Källa: Region Stockholms ”En analys av bostadsbeståndet”, från 2020.

Många av kommunens invånare har hög utbildningsnivå och har höga inkomster, vilket innebär att det finns ett samband mellan inkomst och utrymmesstandard enligt rapporten.

Enligt Region Stockholms rapport ”Hushållens tillgång till godtagbara bostäder i Stockholmsregionen” från 2020 görs bland annat en regional jämförelse för andel upplåtelseformer i länet. Vidare konstateras att i Danderyd finns relativt få trångbebodda hushåll till skillnad från många andra kommuner regionen.

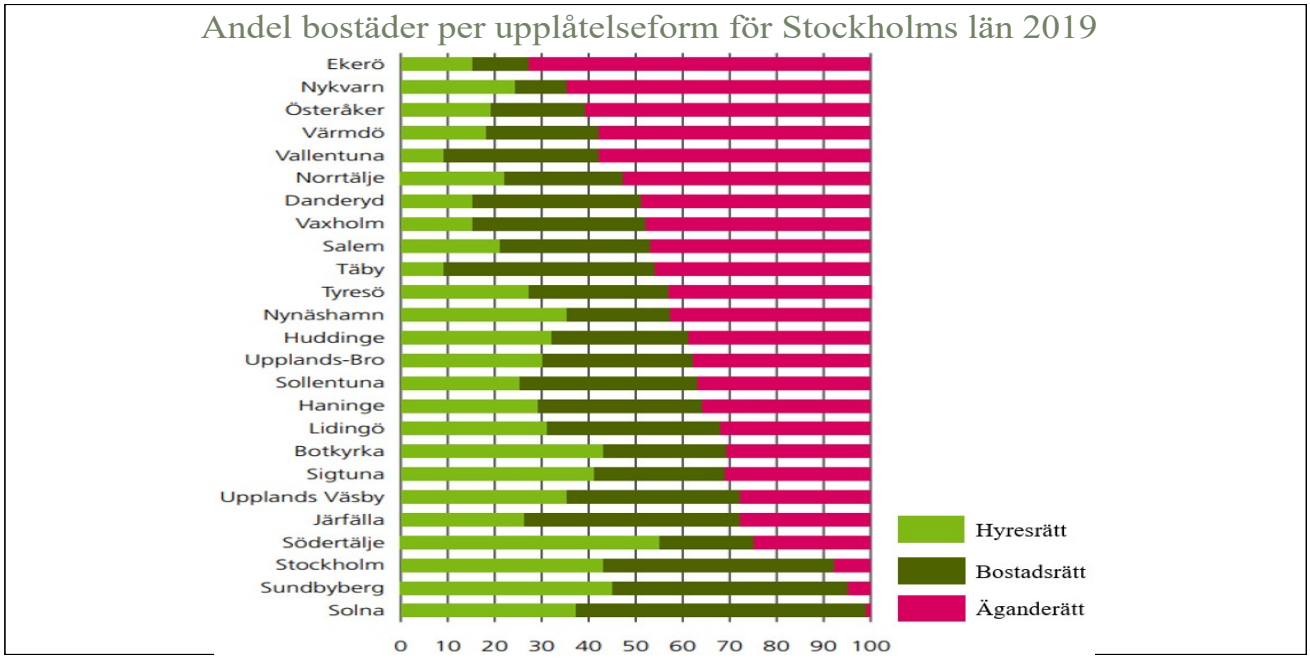

Bild ovan: Andel bostäder per upplåtelseform för Stockholms län 2019. Källa: Region Stockholms ”Hushållens tillgång till godtagbara bostäder i Stockholmsregionen”, från 2020.

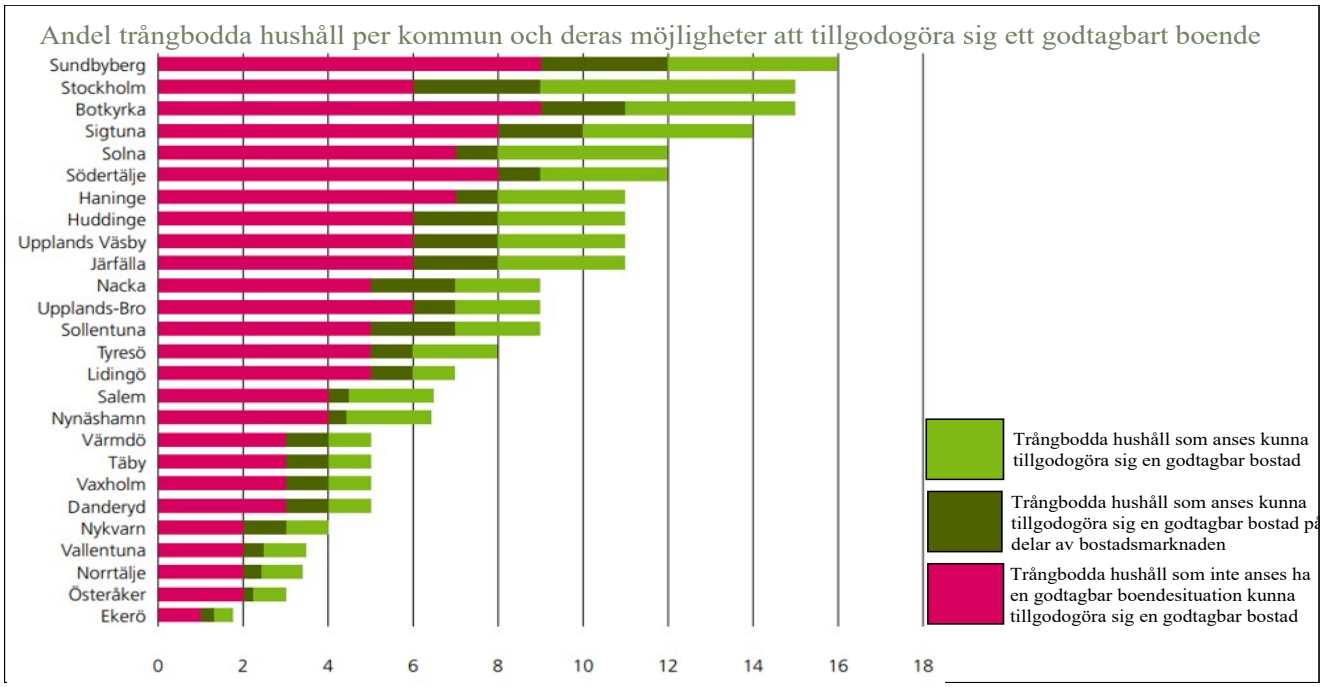

Bild ovan: Andel trångbodda hushåll per kommun och deras möjligheter att tillgodogöra sig ett godtagbart boende år 2019. Källa: Region Stockholms ”Hushållens tillgång till godtagbara bostäder i Stockholmsregionen”, från 2020.

Boverkets öppna data om bedömning av bostadsbrist

I samband med ändringar av bostadsförsörjningslagen 2022 har Boverket tagit fram ett underlag som ska stödja kommunernas arbete med bostadsförsörjningen.

Underlaget grundas på en årlig beräkningsmodell där antalet hushåll som saknar en rimlig bostad beräknas på både nationell, regional och lokal nivå. Vad som är en rimlig bostad definieras enligt en uppsättning kriterier och normer. Kvantitativa mått visar hur många hushåll som har en boendesituation som inte uppfyller de olika kriterierna. Dessa mäter utvecklingen för åren 2012 till 2020.

Utifrån underlaget går det att konstatera att Danderyd till skillnad från många andra kommuner både i länet och riket har relativt låg andel av hushåll där problematik kring ansträngd boendeekonomi utifrån KALP (kvar att leva på), trångboddhet med mera. Vidare har utvecklingen av dessa parametrar förbättrats sedan 2012, förutom att något större andel fler vuxna barn bor hemma 2020 tillskillnad från 2012.

För parametrarna 6 (flyttar ofta) och 8 (återkommande problem) är det ej möjligt att jämföra mellan 2012 och 2020 då dessa parametrar grundas på fleråriga jämförelser vilket framgår nedan för mått och kriterier. Samtliga mått och kriterier redovisas efter diagrammen.

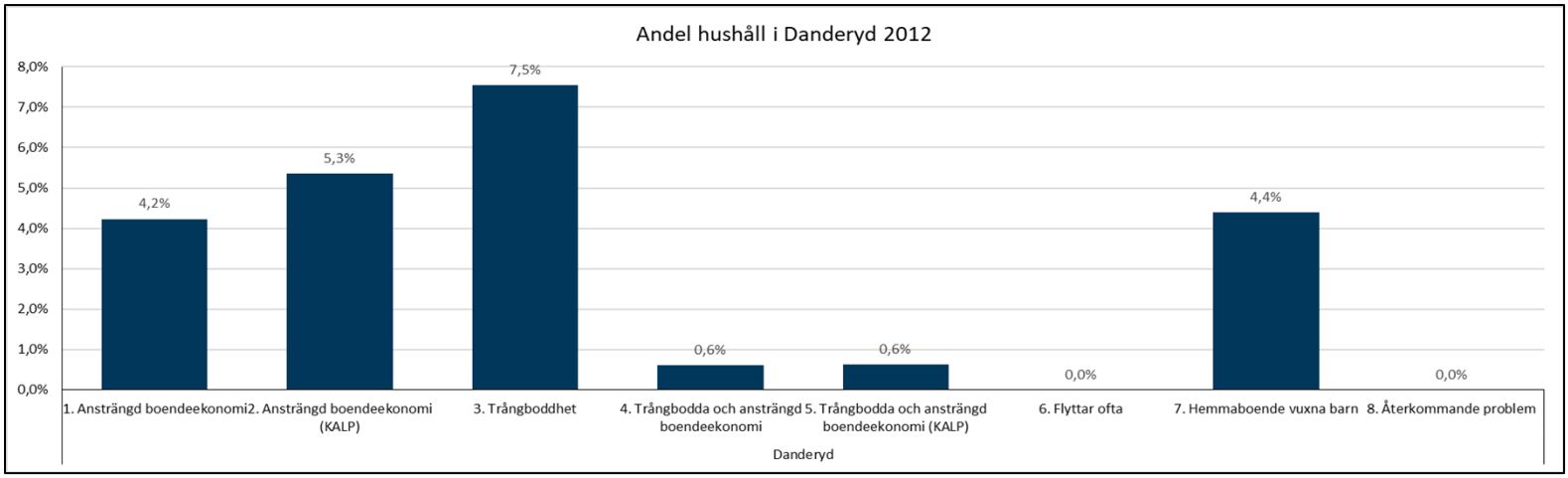

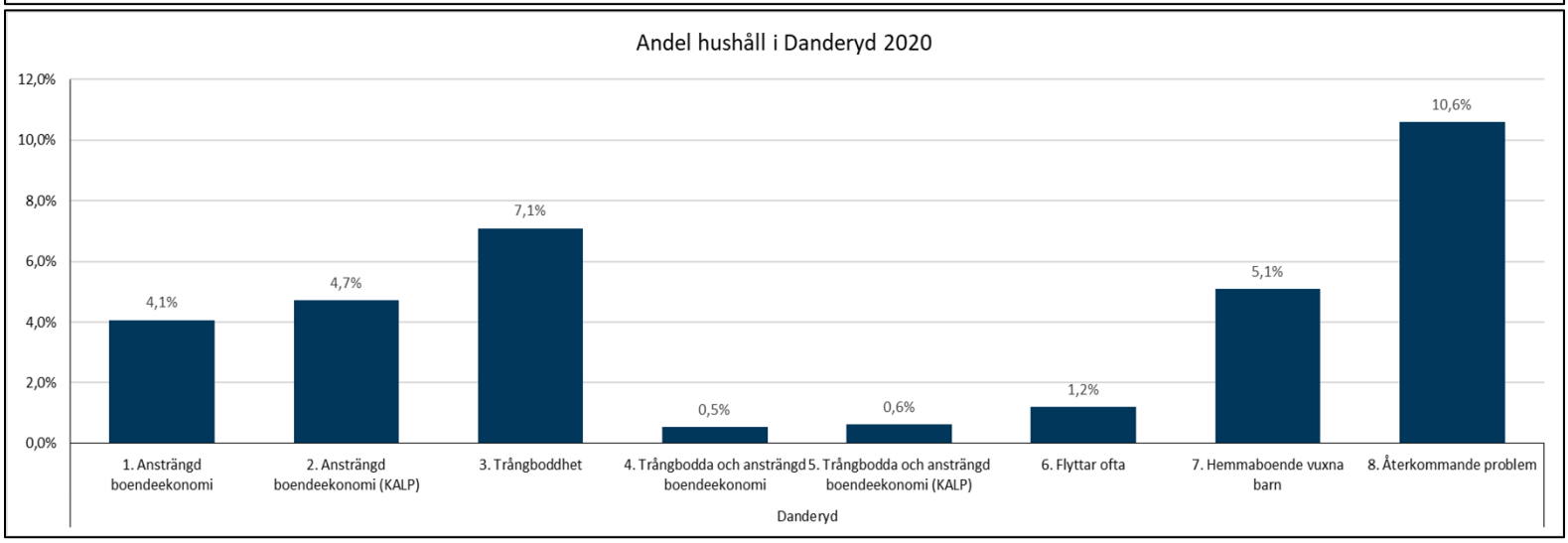

Bilder ovan: Andel hushåll i Danderyd hushåll som har en boendesituation som inte uppfyller de olika kriterierna enligt Boverkets underlag för bostadsbrist, samt mått och kriterier för detta. Källa: Boverkets underlag för bedömning av bostadsbrist från 2022.

Mått	**Kriterier**
1. Ansträngd boendeekonomi	Hushållet har en inkomst som inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och riksnormen
2. Ansträngd boendeekonomi	Hushållet har en inkomst som inte räcker till att täcka en baskonsumtion beräknad utifrån genomsnittshyror på orten och en kvar att leva på (KALP) kalkyl baserad på ett genomsnitt av bankernas kalkyler.
3. Trångboddhet	Hushållet är trångbott om det inte har sovrum utöver vardagsrum och kök eller kokvrå. Två barn kan dela sovrum, men med beaktande av stigande ålder och personlig integritet behöver barn över 11 år eget rum. Vuxna som inte är sambor delar inte sovrum. Ensamstående utan barn anses inte som trångbodda. För de hushåll där antalet rum saknas, främst småhus, används boendeyta per person. Har hushållet mindre än 20 kvm per person räknas hushållet som trångbott.
4. Trångbodda och ansträngd boendeekonomi	Hushållet har en inkomst som räcker till för en baskonsumtion enligt mått 1. Ansträngd boendeekonomi och dessutom är trångbott enligt mått 3. Trångboddhet.
5. Trångbodda och ansträngd boendeekonomi	Hushållet har en inkomst som räcker till för en baskonsumtion enligt mått 2. Ansträngd boendeekonomi och dessutom är trångbott enligt mått 3. Trångboddhet.
6. Flyttar ofta	Hushåll där någon av individerna har flyttat minst en gång årligen de senaste tre åren.
7. Hemmaboende vuxna barn	Hushållet har hemmaboende barn som är äldre än 24 år.
8. Återkommande problem	Hushållet uppfyller något av ovanstående mått två år i rad.

Lagstadgad bostadsförsörjning och hur kommunen arbetar med detta idag

Kommuner är enligt lag skyldiga att förse utsatta grupper med bostad. Dessa är äldre, personer med funktionsnedsättning, personer med social problematik, och nyanlända.

En utmaning kommunen har är att hjälpa individer i utsatta grupper att komma vidare på bostadsmarknaden. Med det menas till exempel att de boende efter en tid kan gå från ett andrahandskontrakt till ett förstahandskontrakt. Denna utveckling är viktig både för den enskilda individen men även för att skapa möjlighet för de övriga i dessa utsatta grupper att få hjälp och stöd. För att främja denna utveckling krävs hjälp i första hand med boende. Det är viktigt att sträva efter att individer får möjlighet att komma ut på arbetsmarknaden om möjlighet finns. Då skapas större möjligheter för en rotation för att fördela insatser på andra individer.

Socialnämnden i Danderyds kommun beslutar årligen om en boendeplan. Boendeplanen beskriver olika typer av boenden och olika målgrupper då socialnämnden har ansvar att planera för dessa. Syftet är att ha en långsiktig och hållbar planering för olika typer av bostäder inom nämndens verksamhetsområde. Planen är ett levande dokument som årligen revideras för att anpassa planeringen till rådande förutsättningar. Boendeplanen är även ett underlag för lokalförsörjningsprocessen som är kommungemensam.

Den boendeplan som denna analys utgår från är socialnämndens boendeplan för åren 2023-2032. Den visar att det finns behov av fler boenden och bostäder för olika grupper som socialnämnden har ett ansvar för. Nedan följer beskrivning, kommunens arbete, nuläge och framtida behov för de lagstadgade grupperna och de olika boendeformerna i kommunen, samt även för andra grupper som inte kommunen ansvarar för.

Bostäder för äldre

En generell trend är att äldre önskar bo kvar hemma så länge som möjligt. Hälsoläget för Danderyds äldre blir allt bättre, medellivslängden ökar och äldre blir generellt sett allt mer aktiva. Enligt befolkningsprognosen kommer fler äldre att bo i Danderyd framöver. Detta leder till ett ökat behov av lämpliga bostäder av olika kategorier. Det finns redan idag ett utbud och en efterfrågan av bostäder för friska äldre. Samtidigt kommer behovet av vård- och omsorgsboenden på sikt att öka.

Det finns stora samhällsvinster att möta äldres önskemål om att bo i vanliga bostäder istället för inom vårdboenden, och behovet av bostäder för äldre bedöms vara fortsatt högt utifrån demografiska förutsättningar.

Bostäder för äldre omfattar flertalet kategorier som definieras nedan.

Äldreomsorg

Den grundläggande inriktningen inom äldreomsorgen är att alla ska ha möjlighet att kunna bo kvar i ordinärt boende så länge som möjligt. Den dag då behovet av omsorg och vård blir allt för omfattande och den enskilde

själv eller dennes företrädare ansöker om boende hos kommunen, ska möjlighet ges att flytta till den boendeform som är lämpligast utifrån det individuella behovet.

Vård- och omsorgsboende

Enligt socialtjänstlagens 5 kap. 5 § ska kommunen inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor som behöver särskilt stöd. Den enskildes behov av vård- och omsorgsboende utreds av socialförvaltningens biståndshandläggare i enlighet med lagbestämmelserna. De boendeformer som erbjuds är vård- och omsorgsboende med heldygnsomsorg för personer med omfattande fysiska omvårdnadsbehov samt för personer med demenssjukdom. De vård- och omsorgsboenden som ingår i kommunens kundvalssystem upphandlas enligt LOV (Lagen om valfrihetssystem).

Korttidsplatser

Korttidsvistelse innebär en tillfällig vistelse på ett boende där det finns tillgång till omsorg och service dygnet runt. För att komma till korttidsvistelse krävs det ett beslut av biståndshandläggare.

Seniorbostäder och trygghetsbostäder

Bostäder för äldre på den öppna marknaden utan lagstadgad behovsprövning benämns oftast som senior- eller trygghetsboende. Seniorbostad är ingen biståndsbedömd insats och är därmed ett frivilligt åtagande för kommunen. Dessa ska ändå ses som en viktig resurs för många äldre i kommunen. Om sådant boende är tillräckligt attraktivt kan det i viss utsträckning frigöra större äldre bostäder för barnfamiljer. Bostäder kan erbjudas av den privata marknaden såväl som genom kommunen. För kommunens bostäder ska den sökande vara folkbokförd i Danderyds kommun samt att denne ska fylla 75 år samma år som ansökan skickas in.

Kommunens arbete med bostäder för äldre

Kommunen har ett lagstadgat ansvar för att tillgodose äldre invånares behov av plats på särskilt boende och friska seniorers efterfrågan på bostäder. En ökad efterfrågan på att bo kvar hemma eller i seniorboenden har lett till erbjudande av hemtjänst och tilldelning av plats på särskilt boende efter individuell prövning av kommunen. Danderyd har seniorboenden både i privat och kommunal regi, och det finns en marknad för att bygga nya seniorbostäder och möjliggöra flyttkedjor.

Lokalisering av bostäderna är viktigt för att förebygga ensamhet och god kollektivtrafik och närservice är viktigt. Trygghetsboende bör prioriteras enligt socialnämnden. Vidare har behovet av platser med demensinriktning har stadigt ökat, och det finns ett fortsatt behov av att följa utvecklingen och vid behov omvandla fler somatiska platser till demensplatser. Behovet av vård- och omsorgsplatser minskade under Covid-19 pandemin men har återgått till normal beläggning. Korttidsplatser köps delvis utanför kommunen vilket leder till långa resor för anhöriga.

Det finns tydliga fördelar med senior- och trygghetsboenden och det är intressant för kommunens invånare att denna typ av boenden byggs. Samtidigt är det inte en kommunal skyldighet att tillhandahålla denna boendeform vilket gör att dessa bostäder med fördel kan byggas och drivas av privata aktörer.

Kommunens nuläge och framtida behov gällande bostäder för äldre

Inom äldreomsorgen planeras för att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende med cirka 60 platser och ett korttidsboende med 27 platser. Att korttidsboendet kommer ha 27 platser innebär att kommunen har tagit höjd för framtida demografiska förändringar i målgruppen. Korttidsboendet kommer vara i anslutning till vård- och omsorgsboendet på kvarteret Ginnungagap. Detta beräknas färdigställas 2025.

Därutöver planeras ett vård- och omsorgsboende på fastigheten sjukhuset 7, vilket skulle kunna tillgodose behovet av fler platser i kommunen på sikt. Detta beräknas färdigställas mellan 2027–2031.

Vidare ska Kevinge seniorboende omvandlas till ett trygghetsboende. Kevinge består av 99 lägenheter. Omvandlingen görs med anledning av att socialnämnden beskrivit en ökad efterfrågan på trygghetsbostäder som uppbär kraven för tillgänglighet, service och aktiviteter för äldre. Kommunen ska fortsätta utreda i vilken utsträckning som kommunen fortsatt ska tillhandahålla övriga typer av seniorlägenheter.

Bostäder för personer med funktionsnedsättning

Målsättningen är att kunna bo och leva som andra så långt det är möjligt och omsorgen om personer med funktionsnedsättning styrs av lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och socialtjänstlagen i de delar där kommunen har ett definierat ansvar. LSS är en så kallad rättighetslag som ger vissa personer med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar möjlighet till stöd och service. Ett LSS-boende får inte likna en institution utan ska fungera som egna privata hem.

Bostäder för personer med funktionsnedsättning omfattar flertalet kategorier som definieras nedan.

Bostad med särskild service för vuxna eller annan särskild anpassad bostad

Bostad med särskild service kan bli aktuellt då personer med funktionsnedsättning trots stöd inte klarar ett vanligt boende. Boendet kan utformas på olika sätt, men de vanligaste formerna är gruppbostad, servicebostad och annan särskilt anpassad bostad där enskilda bor i egna lägenheter. Boende till vissa personer med funktionsnedsättning kan beviljas enligt 9 § 9 LSS bostad med särskild service för vuxna. Socialnämnden kan också bevilja ansökningar om boende för barn och unga enligt 9 § 8 LSS.

Gruppbostad
Gruppbostad är för enskilda som har ett omfattande tillsyns- och omvårdnadsbehov med behov av personal mer eller mindre kontinuerligt dygnet runt.

Servicebostad
En servicebostad utgörs av fullvärdiga lägenheter som är geografiskt samlade. Personligt stöd ges i den omfattning som den enskilde behöver av en fast personalgrupp. De som bor i en servicebostad ska ha tillgång till gemensamhetslokal eller träffpunkt.

Annan särskilt anpassad bostad enligt LSS
En särskilt anpassad bostad är ofta en fullvärdig lägenhet i det normala bostadsbeståndet som är anpassad efter den enskildes behov. Det gäller enbart en viss grundanpassning för fysiska funktionsnedsättningar och behovet av stöd i bostaden ska inte vara alltför omfattande (RÅ 2010 ref. 91).

Bostad med särskild service för barn eller ungdom
Insatsen ska ses som ett komplement till föräldrahemmet och kan ges antingen i ett familjehem eller i en bostad med särskild service. Omvårdnad ingår i insatsen och behoven är ofta omfattande och medicinskt komplicerade.

Kommunens arbete med bostäder för personer med funktionsnedsättning
Kommunen erbjuder individuellt anpassade insatser till personer med funktionsnedsättningar, och de som inte är berättigade till LSS-insatser omfattas av socialtjänstlagen. Planeringen för denna målgrupp är långsiktig och omsättningen är relativt låg. När det saknas plats i kommunens bostäder med särskild service, erbjuds boende utanför kommunen enligt ramavtal.

Kommunens nuläge och framtida behov gällande bostäder för personer med funktionsnedsättning enligt LSS
Behovet av bostad med särskild service enligt LSS är fortsatt lågt. Det beror delvis på vissa tillskott av platser på bland annat Gärdes Backe och Villa Stinsen. Utöver det har även flera personer under väntetiden till bostad i kommunen etablerat fungerande boendelösningar utanför kommunen. Därmed har behovet av ytterligare ett LSS-boende i kommunen flyttat några år fram i tiden.

Bostäder för personer med psykisk funktionsnedsättning
Bostad med särskild service kan bli aktuellt för den som inte klarar att bo själv och behöver stöd av personal under större delen av dygnet. I ett gruppboende bor man i egen lägenhet och det finns också gemensamma lokaler som ger möjlighet till samvaro. Kommunen kan också erbjuda en boendekedja, dvs. att en boende kan gå vidare till en lägenhet utanför gruppboendet men med bibehållet stöd från gruppboendets personal.

Kommunens arbete med bostäder för personer med social problematik
Kommunen ansvarar för att personer i kommunen får nödvändigt stöd och hjälp, inklusive bostäder med viss minimistandard. Integration i samhället är viktigt och kommunen strävar efter att erbjuda hjälp för att människor med sociala, psykiska och fysiska problem ska kunna bo ute i samhället. Kommunens ambition är att dessa personer i första hand skall erbjudas hjälp att få lägenheter i det ordinarie lägenhetsbeståndet.

"Bostad först"-konceptet har anpassats för att hjälpa hemlösa personer med psykisk sjukdom eller andra problem och kommunen har två särskilda boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning. Genom att erbjuda boendestöd och korttidskontrakt/ordinärt boende skapas en boendekedja som möjliggör en flytt från särskilt boende till träningslägenheter med bibehållet stöd. Kommunen behöver inrätta träningslägenheter och ge förtur till lägenheter för personer med psykisk funktionsnedsättning eller missbruksproblematik samt för nyanlända.

Kommunens nuläge med bostäder för personer med social problematik
Kommunen har två boenden för personer med psykisk funktionsnedsättning, Vasavägen och Herrgårdsvägen.

Bostäder för nyanlända
Kommuner i Sverige måste enligt lag erbjuda bostäder till nyanlända personer med beviljat uppehållstillstånd. Detta regleras genom ett årligt kommunfördelningstal som omfattar alla kommuner. Eftersom detta tal fastställs årligen och kommunerna inte får information om hur de nyanlända är fördelade på familjestorlek, kan det vara svårt för kommunerna att göra längre prognoser för bostadsförsörjning för denna grupp. Det höga antalet nyanlända som kommit till Sverige sedan 2015 har ökat behovet av korttidskontrakt för genomgångslägenheter och träningslägenheter. Det finns flera kategorier av bostäder för nyanlända som definieras nedan.

Genomgångslägenheter/bosättning för nyanlända
En genomgångsbostad innebär att de nyanlända får en bostad under en begränsad tid, 1-2 år, samtidigt som de får stöd med att etablera sig på den svenska bostadsmarknaden. Kontraktet kan härefter förlängas under ytterligare maximalt 2 år efter behovsbedömning.

Ensamkommande barn
För ensamkommande barn finns både hem för vård eller boende och Stödboende.

Hem för vård eller boende (HVB)
Placeringsformen HVB har som målgrupp i första hand ungdomar i åldern 14-18 år som av olika skäl behöver placeras i ett boende med personal dygnet runt.

Stödboende
Placeringsformen stödboende har som målgrupp ungdomar i åldern 18-20 år som av olika skäl behöver placeras men bedöms klara ett självständigt

boende i kombination med socialt och/eller praktiskt stöd. Vid särskilda skäl ska även 16-17 åringar kunna bli aktuella för en sådan placering.

Kommunens arbete med bostäder för nyanlända

Danderyds kommun hade mellan 2015 och 2018 en stor mottagning av flyktingar, vilket ledde till en ökad efterfrågan på bostäder för dessa. Kommunen lyckades tillgodose de behoven genom att genomföra tre modulprojekt med totalt 113 lägenheter. Trots detta finns det fortfarande behov av större lägenheter för att tillgodose behoven för större familjer.

Kommunen ansvarar för ensamkommande ungdomar till och med juni det år då den fyller 20 år. Placeringen av barnen sker utifrån behovet och kan ske i olika boendeformer, såsom HVB-boende, stödboende eller familjehem. Det formella ansvaret kommunen har för dessa barn och unga skiljer sig inte från andra ungdomar i Danderyd, men behoven för de ensamkommande barnen skiljer sig många gånger från andra ungdomar, vilket innebär att de i större utsträckning kan behöva socialtjänstens hjälp för att finna ett boende

Personer som valt att bosätta sig i kommunen enligt EBO-lagen (lagen om eget boende) bor ofta hos släkt och vänner, vilket kan leda till trångboddhet. Kommunen erbjuder inte bostäder till personer enligt EBO-lagen idag.

Migrationsverket har föreslagit en ny ersättning för kommunernas mottagande av ensamkommande barn och unga. Detta kan påverka kommunens val av placeringsform, eftersom det kan finnas ekonomiska skillnader mellan de olika formerna av boenden.

Kommunen arbetar också med integrationsfrämjande åtgärder, såsom boplaner och information om bostadssökning i Sverige, för att underlätta för nyanlända.

Sammanfattningsvis arbetar socialförvaltningen aktivt med att skapa en genomströmning i befintligt bostadsbestånd. Socialförvaltningen, tekniska kontoret och miljö- och stadsbyggnadskontoret har återkommande möten för att inventera och beskriva behovet av bostäder till nyanlända men också det behov som finns av bostäder till övriga målgrupper. Tekniska kontoret och Miljö- och stadsbyggnadskontoret har med hänsyn till den behovsprognos som utarbetats av socialförvaltningen vägt in behovet av bostäder för socialt ändamål i planeringen av kommande byggnationer.

Kommunens nuläge och framtida behov med bostäder för nyanlända

Danderyd ska 2023 ta emot 27 nyanlända vilket är en stor minskning från tidigare år och kommer på sikt innebära ett minskat behov av bostäder till målgruppen. Behovet av bostäder i kommunen har tillgodosetts genom tre moduluppställningar samt andra lägenheter som kommunen äger.

Socialförvaltningens prognos för bostadsbehovet är att behovet bedöms täckas av befintligt bostadsbestånd med sammanlagt 111 lägenheter fördelat på tre uppställningsplatser i kommunen. Det finns en övertalighet av bostäder som är 1 ROK. Bostadsbeståndet av 2 och 3 ROK bedöms täcka nuvarande behov, däremot behöver beståndet avseende 4 ROK och större

utökas för att kunna ta emot nyanlända flyktingfamiljer som idag lever i trångboddhet.

Utöver detta anvisar Migrationsverket ensamkommande barn enligt en modell där Danderyd får ta emot 3,55 promille av de ensamkommande barn som kommer till Sverige. För närvarande ansvarar kommunen för cirka 10 ensamkommande barn i olika åldrar.

Fördelningstalen för Danderyds kommun gällande nyanlända och ensamkommande barn har de senaste åren sett ut på följande vis:

År	Nyanlända	Ensamkommande barn
2016	128	-
2017	148	15
2018	139	8
2019	80	3
2020	72	2
2021	76	3
2022	49	7
2023	27	7

Bostäder med korttidskontrakt

Korttidskontrakten är uppdelade i två kategorier: Genomgångs- och träningslägenheter. Träningslägenheter är avsedda för personer som är folkbokförda i Danderyds kommun. Genomgångslägenheterna är avsedda för de nyanlända som kommunen tar emot via Migrationsverket.

Dessa bostäder kan hyras ut till personer som inte kan bli godkända som hyresgäster på den ordinarie bostadsmarknaden. Korttidskontrakt kan endast beviljas till personer som är särskilt utsatta på den öppna bostadsmarknaden och som behöver stöd från olika myndigheter för att få, klara av och/eller behålla ett eget boende. Enbart bostadslöshet är inte en grund för att beviljas ett korttidskontrakt. Korttidskontrakten kan inte överlåtas till ett första-handskontrakt för den enskilde.

Kommunens arbete med korttidskontrakt

Totalt har kommunen 239 lägenheter som används som träningslägenheter och som genomgångslägenheter för nyanlända. Lägenheterna är inte reserverade som exempelvis träningslägenheter utan andelen träningslägenheter matchas utifrån efterfrågan och tillgång.

Det finns överlag ett stort behov av bostäder med korttidskontrakt för personer med psykisk funktionsnedsättning eller missbruksproblematik i kommunen.

Bostäder för ungdomar

Denna grupp är inte lagstadgad men är viktig att ta hänsyn till i den kommande planeringen.

Bostadsbristen är stor bland unga i länet. Många unga saknar ekonomiska förutsättningar för att köpa bostad och hamnar därför långt bak i

Stockholms bostadsförmedlings kösystem som baseras på kötid från 18 års ålder. Enligt Länsstyrelsens bostadsmarknadsenkät 2022 uppger de flesta kommuner i länet att det finns ett underskott på både ungdomsbostäder, studentbostäder och mindre hyresrätter. Även om priser och hyror är relativt höga i nybyggnation kan produktion av nya bostäder ändå främja ungas etablering på bostadsmarknaden. Flyttkedjor skapas oavsett storlek och standard på de nya bostäderna, som i förlängningen frigör andra, kanske mindre och billigare boenden.

Danderyd är nära beläget både Stockholms universitet och Kungliga tekniska högskolan och efterfrågan på studentbostäder är påtaglig såväl i kommunen som i övriga regionen.

Kommunens arbete med bostäder för unga

Kommunen erbjuder idag ett 20-tal ungdomslägenheter i modulbostäder på Rinkebyvägen, Enebybergsvägen och Enmans väg i Danderyds kommun. Lägenheterna är mellan 20-24 kvadratmeter och riktar sig till ungdomar mellan 18-25 år. Hälften av lägenheterna är specifikt för ungdomar som är folkbokförda i Danderyds kommun.

Lägenheterna annonseras och förmedlas av Stockholms Bostadsförmedling och det är den bostadskön som gäller. Verksamheten ägs av Stockholms stad.

Utöver dessa finns 28 studentbostäder i kommunen på Vendevägen. Dessa är upplåtna som bostadsrätter som endast är avsedda för studenter. Efter avslutade studier måste lägenheten antingen säljas eller hyras ut.

Handlingsplan

Bebyggelseplaner

Riktlinjerna förespråkar att redan påbörjade planer ska prioriteras och genomföras. Därefter sker fortsatt försiktig utbyggnadstakt med hänsyn till befintlig bebyggelse.

Därutöver ska bostäder anskaffas enligt socialnämndens boendeplan där behov för de lagstadgade grupperna redovisas.

Kommunens handlingsplan grundas på pågående uppdrag där hustyp, preliminär upplåtelseform, antal bostadslägenheter samt färdigställandeår uppskattats. Detta utgör en ögonblicksbild och revideras löpande beroende på projektens framskridande.

Detaljplan eller projektnamn	Hustyp	Preliminär upplåtelseform	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Ståthållaren 4	Flerbostadshus	Bostadsrätter	16								
Skeppet 12	Flerbostadshus	Bostadsrätter		14							
Calles Klimp 8	Flerbostadshus	Bostadsrätter		11							
Östra Mörbylund	Flerbostadshus	Hyresrätter		155	135						
Ginnungagap 1	Vård- och omsorgsboende	Vård- och omsorgsboenden			60						
Mörby centrum, Golfbanevägen	Flerbostadshus	Bostadsrätter			51						
Solvärmen 1	Flerbostadshus	Bostadsrätter			9						
Gandvik 8	Flerbostadshus	Bostadsrätter			6						
Utgårdavägen	Småhus	Äganderätter			1	1	1	1			
Sjukhuset 7	Vård- och omsorgsboende	Vård- och omsorgsboenden				60					
Reidmar 7 och 8	Flerbostadshus	Bostadsrätter				25					
Reidmar 7 och 8	Småhus	Äganderätter				9					
Nora torg, kv. Danarö m.fl.	Småhus	Bostadsrätter				17					
Invernessbacke	Flerbostadshus	Bostadsrätter				12					
Kv. Svärdet - Utredningsuppdrag	Flerbostadshus	Bostadsrätter					50				
Banvakten	Flerbostadshus	Bostadsrätter					40				
Djursholms torg	Flerbostadshus	Bostadsrätter					25				
Kraftledningen 1	Flerbostadshus	Bostadsrätter					20				
Östra Enebytorg	Flerbostadshus	Bostadsrätter					60	60			
Östra Enebytorg	Småhus	Äganderätter					10	10			
Gropen, Danderyd 3:95 m.fl - Utredningsuppdrag	Flerbostadshus	Bostadsrätter						50	50		
Kv. Vågen - Utredningsuppdrag	Flerbostadshus	Bostadsrätter						50	40	40	50
Kv. Vågen - Utredningsuppdrag	Småhus	Äganderätter							10	10	
Trygghetsboende Enebyberg	Trygghetsboende	Trygghetsboenden						40			
Noragårdsstråket - Utredningsuppdrag	Småhus	Äganderätter						10	10		
Summa			**16**	**180**	**262**	**124**	**206**	**221**	**110**	**50**	**50**

Socialnämndens lokalbehov för 2023-2032

Nedan redovisas socialnämndens lokalbehov för 2023-2032.

Typ av boende	Antal platser	Kommundel	Färdigställs
Vård- och omsorgsboende - Ginnungagap	60	Djursholm	2025
Korttidsboende - Ginnungagap	27	Djursholm	2025
Vård- och omsorgsboende - Sjukhuset 7	60	Västra Danderyd	2028
Gruppboende LSS - Lyckovägen	6	Stocksund	2028

Stadsbyggnadsförvaltningen
Kristina Eriksson
Hållbarhetsstrateg

Avfallsföreskrifter beslut om samråd

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens planeringsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta
Förslag till avfallsföreskrifter godkänns inför samråd och utställning.

Sammanfattning

Avfallsföreskrifterna utgör tillsammans med avfallsplanen kommunens renhållningsordning och meddelas med stöd av 15 kap 41 § miljöbalken samt 9 kap 1 § avfallsförordningen (2020:614). Roslagsvatten har tagit fram ett förslag till ändrade avfallsföreskrifter som ska träda i kraft 2024, efter beslut i kommunfullmäktige. Föreskrifterna reglerar ansvarsfördelningen mellan kommunen, fastighetsinnehavare och nyttjanderättsinnehavare. Den omfattar bestämmelser om godkända behållare, hämtningsintervall och sorteringskrav samt reglerar vad som gäller för undantag från föreskrifterna. Förslaget ska på lämpligt sätt och i skälig omfattning samrådas med de fastighetsägare och myndigheter som kan ha ett väsentligt intresse av föreskrifterna.

Bakgrund

Från den 1 januari 2024 träder förändringar i förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar samt förändringar i avfallsförordningen (2020:614) i kraft. Det medför ett behov av ändringar i kommunens avfallsföreskrifter. Förslaget bygger till stor del på rekommendationer från branschorganisationen Avfall Sverige. Ny rättspraxis och redaktionella ändringar har också arbetats in i förslaget med syftet att underlätta bedömning och tolkning av vad som gäller lokalt. Nuvarande föreskrifter antogs av kommunfullmäktige 2021-11-15 § 86. Dessa gäller fram till det att nya förskrifter är antagna.

Ett inledande samråd har genomförts med tillsynsmyndigheten Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddskontor. Samråd sker genom information på webbsidan, utställning på kommunhuset och på biblioteket samt utskick till berörda myndigheter och samfällighetsföreningar.

Ärendebeskrivning

Det är angeläget att kommunens avfallsföreskrifter är aktuella och motsvarar gällande lagstiftning på avfallsområdet. De förändringar som nu arbetas in i föreskrifterna handlar sammanfattningsvis om att ansvaret för insamling av förpackningar övergår till kommunerna. Den som har biologiskt nedbrytbart livsmedels- och köksavfall ska sortera ut och lämna avfallet separat. Insamlingen av matavfallet ska vara fastighetsnära.

Barnrättsperspektivet/Prövning av barnets bästa

Föreslaget beslut bedöms inte få några konsekvenser för barn.

Jämställdhetsperspektivet

Föreslaget beslut bedöms inte få några effekter ur ett jämställdhetsperspektiv.

Måluppfyllelse

Syftet med regeländringarna inom avfallsområdet är att minska avfallsmängderna och minska resursförbrukningen genom en ökad materialåtervinning. Steg på vägen för att uppnå nationella mål och EU:s avfallsdirektiv. Lokalt behöver avfallsföreskrifter och avfallstaxa gemensamt styra mot målen i avfallsplanen för Vaxholms stad. De globala mål i Agenda 2030 som berörs är främst mål 12 hållbar konsumtion och produktion samt mål 11 om hållbara städer och samhällen.

Finansiering

Samrådet är inte förknippat med några större kostnader. Arbetet med framtagande av nya föreskrifter sker inom Roslagsvattens verksamhet samt i övrigt inom ramen.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande 2023-12-15
Förslag till avfallsföreskrifter för Vaxholms stad 2023-12-14

Kopia på beslutet till:

För åtgärd:

Kristina Eriksson, Staben Stadsbyggnadsförvaltningen, kristina.eriksson@vaxholm.se

För kännedom:

Roslagsvatten AB, Mattias.Skarelius@roslagsvatten.se

Avfallsföreskrifter för XX kommun

Antagna av kommunfullmäktige 20XX-XX-XX
Gäller från och med 20XX-XX-XX

I Sverige är kommunerna ansvariga för insamling och behandling av kommunalt avfall, latrin och avfall från enskilda avlopp. För verkställandet av uppdraget i XX kommun ansvarar renhållaren XXvatten AB.

Inledande bestämmelser

Bemyndigande

1 § Med stöd av 15 kap. 38, 39 och 41 §§ miljöbalken (1998:808) och 9 kap 1-2 §§ avfallsförordningen (2020:614) meddelar kommunfullmäktige dessa föreskrifter för avfallshantering i XX kommun.

Definitioner – förklaring av begrepp som används i föreskrifterna

2 § Följande termer och begrepp används i dessa föreskrifter med de betydelser som anges här:

1. Avfallsdefinitioner:

a. Med **kommunalt avfall** avses detsamma som i 15 kap. 3 § miljöbalken, det vill säga avfall som kommer från hushåll och sådant avfall från andra källor som till sin art och sammansättning liknar avfall från hushåll, med undantag för vad som anges i 15 kap. 3 § 1-6 punkterna. I begreppet kommunalt avfall ingår returpapper enligt 1 kap. 10 § avfallsförordningen (2020:614).

b. Med **avfall under kommunalt ansvar** avses kommunalt avfall inklusive avfall under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 § Miljöbalken samt förpackningsavfall enligt 6 kap. 2 och 6 §§ förordningen (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

b. Med **kärl- och säckavfall** avses den del av avfallet under kommunalt ansvar som får läggas i kärl eller säck.

c. Med **grovavfall** avses avfall under kommunalt ansvar som är så tungt eller skrymmande eller har egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in i säck eller kärl.

d. Med **trädgårdsavfall** avses sådant biologiskt nedbrytbart trädgårdsavfall i enlighet med definitionen i 1 kap. 5 § 1 punkten avfallsförordningen (2020:614) som uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus och

sådant avfall från andra källor som är kommunalt avfall i enlighet med 15 kap. 3 § miljöbalken

e. Med **farligt avfall** avses avfall som i bilaga 3 till avfallsförordningen är markerad med en asterisk (*) eller som klassificeras som farligt avfall enligt 2 kap avfallsförordningen.

f. Med **konsumentelavfall** avses detsamma som i 13 § förordningen (2014:1075) om producentansvar för elutrustning.

g. Med **före detta livsmedel** avses butiksavfall av animaliskt ursprung enligt förordningarna 1069/2009/EG och 142/2011/EU.

h. Med **matavfall** avses allt biologiskt nedbrytbart kommunalt avfall enligt definitionerna i 15 kap. 3 § miljöbalken och 1 kap. 4§ avfallsförordningen (2022:614), det vill säga som består av livsmedels- eller köksavfall som uppkommer i och med livsmedelshantering (skal, ben och liknande) i hushåll restauranger, storkök, butiker, personalmatsalar, catering och liknande. I begreppet ingår matavfall som hälls ut i vasken i de fall detta samlas upp avskilt i sluten tank. Butiksavfall av animaliskt ursprung utgör dock före detta livsmedel i enlighet med punkten (g) ovan.

i. Med **restavfall** avses sorterat brännbart avfall som kvarstår när matavfall, farligt avfall, returpapper, förpackningar, el - avfall och annat avfall som omfattas av producentansvar, har sorterats ut från kärl- och säckavfallet.

j. Med **bygg- och rivningsavfall** avses i enlighet med 15 kap. 8 § miljöbalken avfall från bygg- och rivningsarbeten.

k. Med **bygg- och rivningsavfall som inte producerats i en yrkesmässig verksamhet** avses detsamma som i 15 kap. 20 § 4 punkten miljöbalken.

Definitioner av vissa andra avfallsslag finns i bilaga 1 till dessa föreskrifter.

2. Med **fastighetsinnehavare** avses den som är fastighetsägare, arrendetagare, eller den som enligt 1 kap. 5 § fastighetstaxeringslagen (1979:1152) ska anses som fastighetsägare.

3. Med **nyttjanderättshavare** avses den som, utan att omfattas av begreppet fastighetsinnehavare, har rätt att bruka eller nyttja fastighet.

4. Med **den avfallsansvariga nämnden** avses kommunstyrelsen.

5. Med **den tillsynsansvariga nämnden** avses [Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd (SRMH) / Miljö- och hälsoskyddsnämnden]

6. Med **renhållaren** avses den som av kommunen utsetts som ansvarig för hämtning av avfall som omfattas av kommunalt ansvar.

7. Med **utföraren** avses den som renhållaren anlitar eller samverkar med för att fullgöra sitt uppdrag.

8. Med **behållare** avses kärl, container, krantömd behållare, säck, latrinbehållare, fettavskiljare, fosforfälla eller annan anordning för uppsamling av avfall under kommunalt ansvar.

9. Med **slam** avses avloppsslam, t.ex. urin, fekalier, bad- dusch-, disk- och tvättvatten.
10. Med **latrin** avses latrin från torrtoalett och andra jämförliga lösningar, i enlighet med 15 kap. 20§ 3 miljöbalken
11. I enlighet med avgränsningen av kommunens ansvar enligt kap.15 § 20 miljöbalken, avses med **enskilda avloppsanläggningar** slutna tankar, slamavskiljare, fosforfällor, minireningsverk och andra motsvarande anläggningar som är dimensionerade för högst 25 personekvivalenter om anläggningen endast används för hushållsspillvatten eller spillvatten som till sin art och sammansättning liknar hushållsspillvatten och latrin från torrtoaletter och andra jämförliga lösningar.
12. Med **matavfallssystem** avses avskiljare eller sluten tank för pumpbart matavfall samt fettavskiljare om sådan kopplats samman med avskiljaren eller tanken för matavfall.
13. Med **angöringsplats** avses platsen där hämtningsfordon eller fartyg stannar eller lägger till för att tömma behållare för avfall.
14. Med **dragväg** och **gångväg** avses väg mellan avfallsutrymmet/hämtstället och hämtningsfordonets/fartygets angöringsplats. Dragvägen mäts från mitten av avfallsutrymmet till mitt bak på tömningsfordonet respektive fartygets angöringsplats.
15. Med **transportväg** avses den väg i direkt anslutning till angöringsplats och dragväg där fordon för hämtning av avfall måste köra för att komma intill och hämta avfallet.
16. Med **kommunens ÅVC** avses återvinningscentral samt mobil återvinningscentral.

    För definitioner av andra termer och begrepp som används i dessa föreskrifter hänvisas till 15 kap. miljöbalken och till avfallsförordningen.

Kommunens ansvar för avfallshantering, tillsyn och information

3 § Kommunen har verksamhetsansvar, enligt 15 kap. 20 § Miljöbalken, för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar i kommunen.

Om inte annat anges i dessa föreskrifter eller i kommunens beslut om auktorisation eller dispens, ska all insamling, transport och vidare hantering av avfall under kommunalt ansvar utföras av renhållaren eller anlitad utförare.

4 § Tillsynen över avfallshanteringen enligt 15 kap. miljöbalken och enligt föreskrifter meddelade med stöd av miljöbalken utförs av den tillsynsansvariga nämnden.

5 § Avfallsansvarig nämnd ska särskilt informera hushållen om krav och hantering avseende förpackningar och konsumentelavfall i enlighet med gällande producentansvar samt lämna information till hushållen om avfallsförebyggande åtgärder.

Betalning och information

6 § Avgift ska betalas för

- de åtgärder som kommunen vidtar i syfte att informera hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken om avfallshantering och avfallsförebyggande åtgärder,
- de åtgärder som kommunen vidtar för att underlätta insamling och sortering av återanvändbara produkter från hushåll och verksamhetsutövare som producerar avfall som kommunen ansvarar för enligt 15 kap. 20 § miljöbalken,
- den insamling, transport, behandling i form av återvinning och bortskaffande av avfall som utförs genom kommunens försorg och i enlighet med föreskrifter som kommunen har antagit med stöd av 27 kap. 4 § miljöbalken

Avgiften ska tas ut på ett sådant sätt att återanvändning, återvinning eller annan miljöanpassad avfallshantering främjas.

7 § Ägare till den fastighet där avfall under kommunalt ansvar uppkommer, är betalningsansvarig för de avgifter som enligt dessa föreskrifter och avfallstaxan ska betalas för avfallshanteringen på fastigheten.

8 § Fastighetsinnehavare är skyldiga att i behövlig omfattning informera boende och/eller verksamma inom fastigheten om gällande regler för avfallshantering.

Hur avfall ska sorteras och överlämnas

Hur avfall ska sorteras

9 § Den som innehar avfall under kommunalt ansvar ska sortera följande förpackningsmaterial från annat avfall:

1. papper och kartong,
2. plast,
3. metall,
4. färgat glas
5. ofärgat glas,
6. trä och
7. material som inte omfattas av i 1-6 (övrigt förpackningsmaterial).

Utsorterade förpackningar enligt 1-7 ska lämnas till ett insamlingssystem som renhållaren eller renhållarens utförare tillhandahåller (se bilaga 1). Gäller ej verksamheter.

Förpackningar ska tömmas (skiljas från innehållet) innan de lämnas till insamlingssystemet. En förpackning som innehåller farligt avfall eller läkemedelsavfall ska inte tömmas om förpackningen underlättar den praktiska

hanteringen av avfallet. Förpackning som innehåller farligt avfall eller rester av farligt avfall ska i stället hanteras som farligt avfall.

Förpackning som innehåller läkemedelsavfall som inte är farligt avfall ska lämnas till apotek. Gäller ej verksamheter.

Plastflaskor och metallburkar som är avsedda för ett retursystem ska lämnas till retursystemet.

9 a §. Returpapper ska enligt 3 kap. 3 § avfallsförordningen (2020:614) sorteras ut separat och lämnas till ett insamlingssystem som renhållaren eller renhållarens utförare tillhandahåller.

9 b §. Avfall i form av invasiva växter ska sorteras ut och hållas skiljt från annat avfall och sorteras ut från annat biologiskt avfall samt hanteras i enlighet med bilaga 1.

9 c §. Sådant bygg- och rivningsavfall i form av schaktmassor som lyder under kommunalt ansvar enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken ska sorteras ut samt hanteras i enlighet med bilaga 1.

9 d §. Ytterligare föreskrifter om sortering återfinns i bilaga 1.

10 § Fastighetsinnehavare ska säkerställa möjligheter för nyttjanderättshavare, hushåll och andra som nyttjar fastigheten att sortera ut och hålla åtskilda de avfallsfraktioner som enligt dessa föreskrifter ska överlämnas till renhållaren eller renhållarens utförare för borttransport.

Hur avfall under kommunalt ansvar ska överlämnas

11 § Avfall under kommunalt ansvar ska lämnas till och transporteras bort av renhållaren eller renhållarens utförare, om inte annat sägs i dessa föreskrifter och dess bilaga 1.

Utsorterade avfallsslag hämtas vid lämplig angörsinplats vid fastigheten. Om detta inte är möjligt sker hämtning vid överenskommen eller anvisad plats.

Det utsorterade avfallet ska transporteras bort så ofta att olägenhet för människors hälsa och miljön inte uppstår. Hämtningsintervall och storlek på behållare ska motsvara behovet av borttransport av avfall under kommunalt ansvar från fastigheten i enlighet med vad som i dessa föreskrifter anges om fyllnadsgrad av kärl.

12 § Grovavfall, trädgårds- och parkavfall, farligt avfall, bygg- och rivningsavfall samt annat avfall under kommunalt ansvar som markerats i bilaga 1, får lämnas till annan än renhållaren eller renhållarens utförare, för borttransport till den eller de platser i kommunen där kommunen tar emot sådant avfall.

Hushåll får ej anlita yrkesmässiga utförare för borttransport enligt första stycket.

Verksamheter får anlita yrkesmässiga utförare för borttransport enligt första stycket endast avseende sådant avfall som uppstått i den egna verksamheten.

Enligt 5 kap. 18 § avfallsförordningen (2020:614) ska yrkesmässig verksamhet som lämnar avfallet till någon annan än kommunen eller de som kommunen anlitat, kontrollera att den som tar emot avfallet har gjort de anmälningar eller har de tillstånd som krävs för hanteringen. Vid yrkesmässig transport av farligt avfall

inklusive elavfall, ska även upprättas transportdokument och utföras den anteckning och rapportering som krävs enligt 6 kap. avfallsförordningen.

13 § Fastighetsinnehavare ansvarar för att avfall under kommunalt ansvar som uppstår i verksamheter, överlämnas till renhållaren, om inte annat sägs i dessa föreskrifter.

14 § Utsorterade avfallsslag lämnas enligt vad som framgår av Bilaga 1 och Bilaga 2.

15 § Fastighetsinnehavare och nyttjanderättshavare ska utan dröjsmål meddela renhållaren om ändrade förhållanden av betydelse för avfallshanteringen för fastigheten.

Hur avfallet ska emballeras

16 § I behållare och utrymme för avfall får endast läggas sådant avfall för vilket behållaren och utrymmet är avsett.

För tung behållare eller behållare som innehåller dåligt emballerade föremål som kan orsaka att hämtningspersonalen skadas, hämtas inte. Avfallet ska då omfördelas respektive emballeras om genom fastighetsinnehavarens försorg till nästa hämtningstillfälle.

Närmare krav på emballering med mera framgår av Bilaga 1.

Glödande avfall får inte lämnas till kommunens avfallshantering.

Behållare - kärl och annan utrustning

Vem som skaffar och äger kärl, behållare och annan utrustning

17 § Kärl, papperspåsar avsedda för matavfall, säckar, latrinbehållare och behållare som efter särskilt beslut ska vara uppställd på anvisad plats, tillhandahålls av renhållaren eller renhållarens utförare.

18 § Säckställ, krantömd behållare, containrar, lastväxlarflak, sopsug, enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, tank för matavfall samt tillbehör till dessa anskaffas och installeras av fastighetsinnehavare.

För krantömd behållare och sopsug får endast av renhållaren godkända anordningar användas.

För enskilda avloppsanläggningar ska godkännande av anläggningen inhämtas från den tillsynsansvariga nämnden.

För sluten tank för matavfall, fettavskiljare, och matavfallssystem som kopplas till det allmänna VA-nätet ska godkännande av anläggningen inhämtas från VA-huvudmannen.

19 § Ägare av behållare ansvarar för märkning, reparation och, vid behov, utbyte av behållare. När renhållaren eller renhållarens utförare ska utföra sådant underhåll ska behållaren vara tillgänglig.

Märkning ska ske enligt anvisning från renhållaren eller renhållarens utförare .

Behållare och annan utrustning ska vara försedda med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

20 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för och bekostar installation och underhåll av övriga inom fastigheten förekommande anordningar och utrymmen för avfallshanteringen.

21 § Fastighetsinnehavare ska inhämta godkännande från av renhållaren för placering av behållare och anordning, så att angöring med hämtningsfordon säkerställs. Säckställ ska vara av en modell som är godkänd av renhållaren. Insatssäckar för matavfallskärl i verksamheter tillhandahålls av renhållaren.

Fastighetsinnehavare kan själv anskaffa insatssäck, efter säkerställande att säcken är av en typ som godkänns av renhållaren. Fastighetsinnehavare ansvarar i detta fall själv för att sätta säcken på plats i kärlet.

Utformning vid nybyggnation

22 § Behållare, anläggningar, utrustning och utrymmen för avfallshantering ska utformas och anordnas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls samt att risk för driftavbrott och olycksfall minimeras och att kraven i avfallsföreskrifterna efterlevs.

23 § Vid nybyggnation med gemensam avfallshantering ska avståndet mellan angöringsplats för hämtningsfordon och uppställningsplats för kärl inte överstiga 5 meter, såvida inte särskilda skäl föreligger, vilket bedöms av renhållaren. Behållare, utrustning och utrymmen för avfallshantering ska medge hantering och möjliggöra hämtning med den utrustning och de hämtningsfordon som används i renhållarens insamlingssystem.

24 § Vid installation av krantömd behållare ska anläggningen utformas så att den är åtkomlig för fordon utrustat med kran.

25 § Anläggning som kräver byte av filtermaterial ska anläggas så att den är åtkomlig för hämtningsfordon. Anläggningar där hämtning av filtermaterial ska ske i filterkassett eller säck ska anläggas så att hämtning med fordon utrustat med kran kan utföras.

Anläggande ska ske så att avståndet mellan kranfordonets angöringsplats och filterkassett eller säck inte överskrider 6 meter.

26 § Behållare och annan utrustning ska vara tillslutna på ett barnsäkert sätt och försedda med de säkerhetsanordningar som behövs med hänsyn till anläggningens beskaffenhet och belägenhet.

27 § Vid nybyggnation eller renovering av avfallsutrymmen ska utrymmet, dragvägar och transportvägar uppfylla krav för hämtning enligt senaste versionen av Avfall Sveriges ”Handbok för avfallsutrymmen”. Renhållaren ska ges möjlighet att lämna synpunkter på insamlingssystem och utrymmets utformning, samt transportväg. Fastighetsinnehavaren ansvarar för att kontakta renhållaren för besiktning av avfallsutrymmet innan utrymmet tas i bruk. Avfallshämtning kan påbörjas först efter godkänd besiktning.

28 § Vid installation och anläggande av enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, sluten tank för matavfall eller matavfallssystem får avståndet mellan angöringsplats för slambil och anslutningspunkt för tömning inte överstiga 10 meter, såvida inte särskilda skäl föreligger, vilket bedöms av renhållaren. Höjdskillnaden mellan fordonets angöringsplats och botten på anläggningen får inte överstiga 5 meter. Brunnslock får inte väga mer än 15 kg.

Rengöring och tillsyn

29 § Fastighetsinnehavaren och vid behov nyttjanderättsinnehavaren har ansvar för rengöring och tillsyn av behållare samt anläggning. Behållare och anläggningar ska ges regelbunden service för att förebygga störningar i anordningens funktion och olägenhet såsom buller, lukt och dylikt. Såväl behållare som inom fastigheten förekommande anläggningar, anordningar och utrymmen för avfallshantering ska skötas så att kraven på god arbetsmiljö uppfylls och risken för olycksfall minimeras.

Hämtningsförhållanden

Hämtningsområde och hämtningsintervall

30 § Kommunen är uppdelad i två hämtningsområden:

Hämtningsområde 1, fastland: Fastland samt öar med fast broförbindelse. Trafikverkets bilfärja jämställs med fast broförbindelse. Till fastlandet räknas därmed även [Rindö, Skarpö, Resarö och Tynningö] / [Ljusterö].

Hämtningsområde 2, skärgård: Öar utan fast bro- eller vägfärjeförbindelse med fastlandet samt fastigheter på fastlandet utan vägförbindelse. Inom detta hämtningsområde krävs båt eller annat specialfordon normalt i något transportled för hämtning.

När en fastighet inte är tillgänglig för hämtning från fastlandet, kan enskilda hämtplatser som vanligtvis ingår i hämtningsområde fastland, ingå i hämtningsområde skärgård.

31 § Hämtning sker enligt ett schema som utföraren fastställer och som ska anpassas för verksamheten i stort i hela hämtningsområdet.

Åtgärder inför hämtning av avfall som lämnas i kärl eller säck

32 § Behållare får inte fyllas mer än att den kan stängas. Den får inte heller vara så tung att det blir uppenbara svårigheter att flytta den eller att arbetsmiljökrav inte kan tillgodoses. Behållare ska vara fri från snö och is vid hämtningstillfället. För fastigheter med säckhämtning ska vikten på säcken ej överstiga 15 kg.

33 § Behållare ska på hämtningsdagen vara tillgängliga för tömning från klockan 06.00. Tömning sker normalt mellan kl. 06.00 och kl. 22.00. Behållare ska vara uppställda så att hämtning och hantering underlättas och kan ske med den utrustning som

bestämts av renhållaren. För manuell extra hantering av kärl och för dragväg har renhållaren rätt att ta ut särskild avgift enligt avfallstaxa.

34 § Renhållaren eller renhållarens utförare ska ha tillträde till de utrymmen i fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas renhållaren eller renhållarens utförare. Ändringar ska utan uppmaning meddelas renhållaren.

35 § Fastighetsinnehavaren ansvarar för att latrinbehållare är försluten och vid behov rengjord utvändigt innan hämtning sker.

36 § Fastighetsinnehavaren ska se till att kärl står upprätta och inte orsakar hinder eller nedskräpning. Detta gäller även vid gemensam hämtplats om inte annat avtalats med renhållaren.

37 § Det är fastighetsinnehavarens ansvar att se till att nedskräpning inte sker i anslutning till hämtningsplatsen på grund av att gällande bestämmelser inte följts, till exempel att avfall har ställts utanför behållaren, har lagts löst i behållaren, inte är tillräckligt väl inslaget eller att behållaren har överfyllts. Detta gäller även vid gemensamt kärl och gemensam uppställningsplats enligt nedan.

Om renhållaren orsakar nedskräpning har renhållaren städningsansvar.

38 § Vid brygghämtning av kärl- och säckavfall med fartyg ska behållare vara placerad i omedelbar anslutning till angöringsplatsen och på sådant sätt att den kan ses från sjön. Annan placering kan godtas av renhållaren mot erläggande av gångavståndstillägg enligt avfallstaxa.

Åtgärder inför hämtning av avfall från enskilda avlopp och andra anläggningar

39 § Inför tömning ansvarar fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren för att förbereda anläggningen så att tömning kan ske med den utrustning och det fordon som används av renhållaren. Anläggningen ska på tömningsdagen vara tillgänglig för tömning från klockan 06.00. Tömning sker normalt mellan kl. 06.00 och kl. 22.00.

40 § Enskilda avloppsanläggningar, fettavskiljare, sluten tank för matavfall eller matavfallssystem ska vara lätt tillgängliga för tömning. Lock eller manlucka som öppnas manuellt får inte vara övertäckt eller fastfruset när tömning ska ske. Lock eller manlucka får väga högst 15 kg. Lock och koppling för tömning av fettavskiljare, sluten tank och matavfallssystem ska vara märkta med aktuellt avfallsslag. Utebliven slamtömning på grund av oåtkomlig anläggning debiteras enligt gällande taxa.

41 § Anläggningen ska vara markerad med fastighetsbeteckning så att den enkelt kan hittas av renhållaren. Tydliga instruktioner som behövs i samband med tömning ska tillhandahållas av fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavaren i god tid innan tömning och ska finnas tillgängliga i direkt anslutning till anläggningen. Missad slamtömning på grund av omärkt anläggning debiteras enligt gällande taxa.

42 § Vid tömning får avstånd mellan angöringsplats för slambil och slambrunn/anslutningspunkt normalt inte överstiga 10 meter. Avgift för slangdragning debiteras om avståndet överstiger 10 meter.

43 § Vid tömning av avfall i kärl ska kärlen vara uppställa i direkt anslutning till lämplig angöringsplats.

44 § Fastighetsinnehavaren är skyldig att vidta erforderliga åtgärder för att skydda sin anläggning från skador vid tömning. Vägen där slangen dras ska vara fri från hinder och föremål som kan ta skada av slangen.

45 § För anläggningar där återfyllning av vatten krävs för anläggningens funktion, svarar fastighetsinnehavaren för att så sker efter varje tömning.

46 § Renhållaren eller utföraren ska ha tillträde till de utrymmen på fastigheten där arbetet ska utföras. Nycklar, portkoder och dylikt ska tillhandahållas renhållaren eller utföraren. Ändringar ska utan uppmaning meddelas renhållaren eller utföraren.

47 § Efter anslutning till kommunalt avloppsnät eller annan godkänd avloppsanläggning, som innebär att befintlig anläggning tas ur bruk, ska sluttömning ske. Sluttömning ska beställas av fastighetsinnehavaren och genomföras av renhållaren.

Hämtnings- och transportvägar

48 § Hämtning av avfall under kommunalt ansvar sker normalt i anslutning till fastigheten vid lämplig angöringsplats för hämtningsfordonet.

Transportvägen fram till den angöringsplats som används vid hämtning ska hållas i farbart skick, vilket utan uteslutande av andra åtgärder innebär fri sikt, fri från hinder, halkfri och snöröjd, att vägen vid behov dammbinds.

Enskild väg som nyttjas vid hämtning av avfall under kommunalt ansvar ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skick att den är farbar vid varje hämtningstillfälle och för de hämtningsfordon som normalt används i hämtningsområdet.

Vändmöjlighet för hämtningsfordon ska finnas och av säkerhetsskäl vara utformat så att fordonet inte behöver backa eller som en för ändamålet särskilt utformad vändplats som godkänts av renhållaren med avseende på kapacitet och arbetsmiljö.

Om placering av behållare och angöringsplats inte kan anordnas, eller hämtning av annan anledning inte kan ske, i anslutning till fastigheten ska fastighetsinnehavaren genom överenskommelse med renhållaren ordna så att avfallet kan hämtas på annan plats. Fastighetsinnehavaren ska erhålla godkännande av markägare om kärl ställs på dennes mark.

49 § Om renhållaren och fastighetsinnehavaren vid behov inte kan komma överens om annan plats för hämtning än i anslutning till fastighet kan avfallsansvarig nämnd anvisa plats där avfall ska lämnas.

Fastighetsinnehavare ansvarar i skälig omfattning för skötseln av den anvisade platsen som om den varit placerad på den egna fastigheten.

50 § Fastighetsinnehavaren ska se till att den väg som kärl behöver dras av den som utför hämtningen är plan och hårdgjord och i övrigt hålls i sådant skick att kärl utan svårighet kan förflyttas. Dragvägen ska inför hämtning hållas fri från hinder, röjas från snö och hållas halkfri.

51 § Om avståndet mellan angöringsplatsen och kärlets uppställningsplats efter renhållarens medgivande överstiger 5 meter kan särskild avgift debiteras enligt vad som anges i avfallstaxan.

Hämtningsområde 1 - Fastland

52 § Farbara transportvägar ska ha tillräcklig bärighet för renhållarens hämtningsfordon och ha en fri höjd av 4,7 meter. Träd och växtlighet får inte inkräkta på den fria höjden eller på vägbredden.

Farbara transportvägar ska vara minst 3,5 meter breda. Ett område om 1 meter på vardera sida av vägen ska vara fritt från växtlighet och andra hinder.

Vid nyanläggande av väg bör den utformas så att den är minst 5,5 meter bred om körning i båda riktningarna förekommer. Om vägen är smalare ska det finnas mötesplatser. Om vägen är mötesfri ska den vara minst 3,5 meter bred och ett område om 1 meter på vardera sida av vägen ska vara fritt från växtlighet och andra hinder.

Hämtningsområde 2 - Skärgård

53 § Enskild brygga som nyttjas vid hämtning ska vara så dimensionerad och hållas i sådant skicka att den är möjlig att angöra av renhållarens båtar utan risk för skada.

54 § Farbara transportvägar för kärl- och säckavfall ska vara minst 1,2 meter breda, jämna och ha tillräcklig bärighet för renhållarens hämtningsfordon. Växtlighet och andra hinder ska röjas så att utrymmet blir minst 2 meter högt.

55 § Där slamtömningsfordon används i hämtningsområde Skärgård ska farbara transportvägar vara minst 2,5 meter breda och tillräckligt bäriga för renhållarens hämtningsfordon. Växtlighet och andra hinder ska röjas så att utrymmet blir minst 3 meter brett och 3 meter högt. Gångväg ska vara jämn och växtlighet och andra hinder ska röjas.

56 § Vid hämtning av slam med fartyg ska farleden in mot fartygets angöringspunkt vara minst 10 meter bred och fri från hinder (bojar, båtar m.m.). Vattendjupet ska vara minst 1 meter vid strandlinjen och 2 meter 20 meter från strandlinjen.

57 § Vid hämtning av kärl- och säckavfall från sjösidan ska tillräckligt vattendjup och farledsbredd för renhållarens fartyg finnas. Bryggor för ilandtagning av hämtningsfordon ska vara försedda med godtagbara förtöjningsanordningar.

58 § Framkomlighet och angöringsplatsens skick bedöms av renhållaren.

Åtgärder om föreskrift inte följs.

59 § Renhållaren har rätt att inte utföra ordinarie hämtning om vad som anges avfallsföreskrifterna 32 § - 36 §, 38 § - 41 §, 46 § och 0 - 50 § inte efterlevs. Avfallet ska efter rättelseåtgärder från fastighetsinnehavaren eller nyttjanderättshavare

hämtas antingen vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning av extrahämtning mot avgift.

60 § Vid felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling eller vid överenskommen eller anvisad plats i system som avser den enskilda fastigheten eller mer än en fastighet såsom en gemensamhetsanläggning eller plats som är anvisad eller överenskommen för flera fastigheter kan felsorteringsavgift debiteras i enlighet med vad som närmare framgår av kommunens avfallstaxa.

Med felsortering av avfall vid fastighetsnära insamling avses vad som kan verifieras vid en okulär besiktning av innehållet i ett kärl eller anordning och där felsorteringen innebär att sortering inte har skett i kärl eller anordningar på det sätt som är reglerat med stöd av dessa föreskrifter eller dess bilaga 1.

Avvikelser vid hämtning

61 § Vid utebliven hämtning till följd av otjänlig väderlek eller annan oförutsedd händelse utförs hämtning skyndsamt och så snart det är möjligt för Renhållaren.

62 § Vid utebliven hämtning på grund av omständigheter som fastighetsinnehavaren råder över utförs hämtning vid nästa ordinarie hämtningstillfälle eller efter beställning mot extra avgift så snart hindret undanröjts och så snart det är möjligt för Renhållaren.

63 § Renhållaren har inte skyldighet att ta loss avfall som blir kvar i behållare efter tömning, på grund av exempelvis fastfrysning eller att avfallet är hårt packat.

64 § Renhållaren har rätt att ta ut särskild avgift enligt gällande avfallstaxa vid hämtning under avvikande förhållanden, exempelvis:

- överfulla eller för tungt lastade säckar, kärl eller annan behållare
- behållare som innehåller felsorterat avfall
- behållare som innehåller dåligt emballerat, skärande eller stickande avfall.

Om hämtning av sanitära, praktiska eller arbetsmiljömässiga skäl inte går att utföra på grund av avvikelser enligt första stycket så har renhållaren rätt att inte utföra ordinarie hämtning. Avfallet ska hämtas efter åtgärder från fastighetsinnehavaren, antingen vid nästa hämtningstillfälle eller genom extra hämtning. Åtgärderna ska följa renhållarens anvisningar.

65 § Vid upprepade avvikelser från gällande abonnemang, så som överfulla behållare eller felsorterat avfall har renhållaren rätt att anpassa abonnemanget till rådande förhållanden på hämtstället och mängden avfall. Detta gäller även för enskilda avloppsanläggningar om de behöver tömmas oftare än enligt gällande abonnemang.

Särskilt om avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

66 § Vad som anges i avfallsföreskrifterna gäller i tillämpliga delar även verksamheter om ej annat anges. Verksamheter ska hålla avfall under kommunalt ansvar skilt från annat avfall.

Konsumentelavfall lämnas enligt vad som anges i Bilaga 1.

67 § Tömning av fettavskiljare, sluten tank för matavfall och matavfallssystem som genererar avfall under kommunalt ansvar ska ske enligt tillverkarens anvisningar som ska följa SSEN 1825-2. Normalt intervall är tömning minst en gång per månad.

68 § Fett från fettavskiljare anslutna till enskild avloppsanordning hämtas minst 2 gånger/år. Undantag kan medges av den tillsynsansvariga nämnden.

69 § När en fettavskiljare eller ett matavfallssystem som genererar avfall under kommunalt ansvar tagits ur bruk ska det slut tömmas inom tre månader. Sluttömning ska beställas av fastighetsinnehavaren och genomföras av renhållaren.

70 § Verksamheter som har avfallshantering som är samlokaliserad med hushåll och som har anmält att verksamheten vill ha kommunal insamling av förpackningsavfall eller skrymmande förpackningsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet i enlighet med vad som anges i denna förordning.

Annat avfall än avfall under kommunalt ansvar från verksamheter

Uppgiftsskyldighet

71 § Den som bedriver en yrkesmässig verksamhet inom kommunen som ger upphov till annat avfall än avfall under kommunalt ansvar ska lämna de uppgifter om arten, sammansättningen, mängden eller hanteringen av avfallet som behövs som underlag för kommunens renhållningsordning.

72 § Enligt 4 kap, 9 § avfallsförordningen ska den som är innehavare av en hamn lämna uppgift om behovet av avfallshantering enligt 4 kap, 8 § avfallsförordningen till kommunen. Uppgifterna ska lämnas till avfallsansvarig nämnd.

Undantagsregler

Handläggning av anmälnings- och ansökningsärenden

73 § Anmälan eller ansökan om undantag från dessa föreskrifter ska göras av den fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som vill ha undantag. Ansökan hanteras och prövas av ansvarig nämnd enligt vad som anges nedan. Avgift för handläggning av anmälan och ansökan om undantag beslutas med stöd av 27 kap 1 § miljöbalken.

74 § Anmälan och ansökan ska vara skriftlig och innehålla uppgifter om vilka avfallsslag som ansökan avser samt en redogörelse för på vilket sätt omhändertagandet ska ske, så att eventuell påverkan på miljön och människors hälsa kan bedömas. Av ansökan eller anmälan ska framgå den tidsperiod som avses och uppgifter om de beräknade avfallsmängderna.

75 § Givna undantag/tillstånd är, om inte annat anges i tillståndet, personliga, knutna till fastigheten och tidsbegränsade. De upphör per automatik att gälla vid ägarbyte.

76 § Givna undantag/tillstånd ska omprövas om förutsättningarna för dem ändras. Det är den som erhållit tillstånd eller undantag som är skyldig att meddela sådan förändring.

Kompostering, annan återvinning eller bortskaffande av visst avfall under kommunalt ansvar

77 § Avfall får endast tas om hand på den egna fastigheten enligt vad som anges i 78 §- 83 § och under förutsättning att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa och miljön.

78 § Trädgårdsavfall från fastigheten får komposteras på fastigheten utan särskild anmälan.

79 § Vedartat, torrt trädgårdsavfall som inte kan utnyttjas för kompostering lämnas till ÅVC. Sådant material får som sista alternativ eldas på egna fastigheten, dock endast om det kan ske utan att olägenhet uppstår och inte strider mot andra föreskrifter eller beslut.

Förbud mot eldning i lokala ordningsföreskrifter och förbud till skydd för människors hälsa och miljön meddelade med stöd av 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd, utfärdade med stöd av förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor eller annan författning samt brandriskvarning måste beaktas.

80 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som själv avser att kompostera matavfall och liknande avfall från fastigheten på sin fastighet, ska anmäla detta till den tillsynsansvariga nämnden.

Kompostering av matavfall och liknande avfall på fastigheten ska ske i skadedjurssäker behållare och på sådant sätt att olägenhet för människors hälsa eller miljön inte uppstår. Fastigheten ska ge utrymme för användning av den erhållna kompostjorden.

81 § Kompostering av latrin på fastigheten får, efter ansökan till den tillsynsansvariga nämnden, medges i särskild därför avsedd anläggning på fastigheten, s.k. förmultningsanläggning eller liknande anläggning för omhändertagande av latrin för användning av näringsämnen.

82 § Tillstånd till egen slamtömning av avloppsanläggning och spridning av slam inom den egna fastigheten kan beviljas efter ansökan hos den tillsynsansvariga nämnden.

83 § Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som ansöker om egen behandling av latrin och slam enligt 81 § - 82 § i dessa föreskrifter kan befrias från skyldigheten att lämna slam under förutsättning att olägenhet för människors hälsa, miljön och renhållningspersonalens arbetsmiljö inte uppstår.

Gemensamma behållare för kärl- och säckavfall

84 § Två eller tre närboende fastighetsinnehavare kan efter anmälan till renhållaren använda gemensam avfallsbehållare för kärl- och säckavfall under förutsättning att

bestämmelserna i dessa föreskrifter om fyllnadsgrad och vikt efterlevs. Avfallet ska rymmas i en behållare för respektive avfallsslag med normal tömningsfrekvens och risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön får inte uppstå. Om gemensam behållare nyttjas av en fritidsfastighet och en åretruntfastighet utgår avgift och tömning utifrån taxa och hämtningsschema för helårsabonnemang. En av fastighetsinnehavarna ska förbinda sig att ansvara för uppställningsplats.

Med närboende menas delad fastighetsgräns, gemensam infartsväg eller liknande.

85 § Renhållaren har rätt att ställa om till enskilda abonnemang om förutsättningarna för gemensam behållare inte uppfylls.

Gemensam hämtningsplats för kärl- och säckavfall för flera små- eller flerfamiljshus

86 § Flera närliggande små- eller flerfamiljshus kan efter renhållarens godkännande dela behållare i en gemensam avfallslösning. Renhållaren ansvarar för att antalet behållare motsvarar behovet.

Fastighetsinnehavaren har ansvar för skötsel av platsen såsom om behållaren vore placerad vid fastighetsgräns och ska se till att behållare är åtkomliga på tömningsdagen.

Renhållaren har rätt att ställa om till enskilda abonnemang om förutsättningarna för gemensam avfallslösning inte uppfylls.

Uppehåll i hämtning

87 § Uppehåll i hämtning vid permanentbostäder och fritidsbostäder som inte nyttjas under en sammanhängande tid om minst 12 månader kan medges efter ansökan. Ansökan skickas till renhållaren, beslut fattas dock av tillsynsansvarig nämnd. Uppehåll gäller både kärl- och säckavfall och, i förekommande fall, slam från avloppsanläggning. En förutsättning för sådant uppehåll är att hämtning av avfall från anläggningen har skett i anslutning till föregående hämtningssäsong eller att uppehåll har innehafts under föregående säsong. Vid uppehåll får övernattning inte ske på fastigheten, enstaka tillsynsbesök får göras. Vid uppehåll får inte större renoveringar genomföras.

Uppehåll i hämtning kan medges som längst i 3 år om inte synnerliga skäl föreligger. Fastighetsinnehavaren är skyldig att anmäla ändrade förhållanden och är betalningsansvarig enligt gällande taxa från det att de ändrade förhållandena inträtt.

Ansökan ska ha inkommit senast 2 månader innan önskat uppehåll.

Uppehåll i hämtning kan medges för hel fastighet eller delar av den.

Undantag från ordinarie hämtning innebär ej befrielse från debitering av grundavgift i enlighet med gällande taxa.

Eget omhändertagande och befrielse från skyldigheten att överlämna avfall under kommunalt ansvar till kommunen

88 § Den tillsynsansvariga nämnden får efter ansökan, om det finns särskilda skäl, medge dispens för fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare från förbudet i 15 kap. 24 § 1 st. miljöbalken om den som ska hantera avfallet med stöd av dispensen kan göra det på ett hälso- och miljömässigt godtagbart sätt. Detta gäller för såväl mat- och restavfall som för slam från små avloppsanläggningar.

Anmälan eller tillstånd för yrkesmässig kompostering kan eventuellt krävas enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

Insamling av förpackningsavfall för samlokaliserade verksamheter

89 § En verksamhet i en fastighet som har fastighetsnära insamling av förpackningsavfall och som har en avfallshantering som är samlokaliserad med hushållens ska anmäla till renhållaren att den vill ha kommunal insamling senast 2 månader innan insamlingen ska påbörjas.

Återkallande av godkännande

90 § Uppstår olägenhet eller risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön kan den tillsynsansvariga nämnden besluta att given dispens eller undantag upphör att gälla. I sådant fall upphör även ändrad avfallsavgift att gälla.

Ikraftträdande

91 § Dessa föreskrifter träder i kraft den XX-XX-XX och ersätter [ange föreskriftens nummer i författningssamlingen]

Tidigare meddelade dispenser och andra beslut meddelade med stöd av de upphävda föreskrifterna ska anses meddelade med stöd av motsvarande bestämmelser i denna föreskrift.

BILAGA 1 - SORTERING OCH HANTERING AV AVFALL

Följande avfallsslag ska sorteras ut och hållas skilt från restavfall:

1. Farligt avfall

Farligt avfall är avfall som är farligt för människor eller miljön och som därför inte ska blandas med annat avfall. Exempel på farligt avfall är kemikalier, spillolja, färgrester och lösningsmedel.

Följande produkter utgör exempel på vad som hanteras som farligt avfall:

- Färg- och lackavfall samt hartser
- Limavfall (t.ex. kontaktlim, epoxilim, spackel)
- Lösningsmedel
- Fotokemikalier (t.ex. fix och framkallare)
- Bekämpningsmedel
- Sprayburkar med innehåll
- Annat surt eller starkt alkaliskt avfall (t.ex. frätande ämnen som kaustiksoda, svavelsyra, ammoniak, lut, avkalkningsmedel)
- Avfall som innehåller kvicksilver (t.ex. termometrar, barometrar, reläer)
- Spillolja och annat oljeavfall
- Brandsläckare, gasolflaskor och andra trycksatta behållare

Farligt avfall från hushållen lämnas kostnadsfritt vid ÅVC.

I hämtningsområde Skärgård kan farligt avfall från hushåll även lämnas till ÅVC-färjan. Avfallet får enbart lämnas direkt på fartygen.

Det farliga avfallet ska vara tydligt märkt med uppgift om innehåll. Om möjligt ska avfallet lämnas i originalförpackning. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt avfallstaxa.

2. Matavfall

Matavfall uppkommer vid matlagning i hushåll, restauranger, storkök m.m. och utgörs av exempelvis skal och blast, teblad och kaffesump. Matavfall från hushåll ska läggas i papperspåsar tillhandahållna av renhållaren. Matavfall från verksamheter kan lämnas i papperspåsar/säckar som erhålls från renhållaren. Verksamheter kan också skaffa påsar och säckar själva, under förutsättning att de är godkända av renhållaren. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Matavfall kan även malas ner i avfallskvarn kopplad till sluten tank eller matavfallssystem. Sådant matavfall får inte blandas med annat avfall än fett från fettavskiljare.

Regler om användning av köksavfallskvarn kopplad till spillvattennätet finns i kommunens ABVA.

Matavfall kan även komposteras, särskilda regler om detta finns i avfallsföreskrifterna.

För att säkerställa att matavfall sorteras rätt genomförs regelbundna stickprovskontroller.

3. Grovavfall

Grovavfall är avfall under kommunalt ansvar som är för tungt, skrymmande eller har andra egenskaper som gör att det inte är lämpligt att samla in som restavfall.

Grovavfall lämnas vid ÅVC, där grovavfallet ska sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.

Om hushåll behöver hämtning av grovavfall från fastigheten ska detta beställas från renhållaren eller renhållarens utförare enligt avfallstaxa. Grovavfallet ska förses med märkning som klargör att det är fråga om grovavfall och vara placerat vid fastighetens infart eller på annan för hämtningsfordonet lättillgänglig plats.

I hämtningsområde Skärgård kan hushåll lämna sitt grovavfall till ÅVC-färjan. Avfallet får enbart lämnas direkt på fartyget.

4. Trädgårdsavfall

Trädgårdsavfall uppstår vid normalt nyttjande av trädgård vid bostadshus och bör komposteras. Egen kompostering av trädgårdsavfall är tillåten utan anmälan. Trädgårdsavfall kan även lämnas på ÅVC, enligt instruktioner på plats. Hämtning från fastighet kan beställas separat enligt avfallstaxa.

5. Invasiva växter

Ska avskiljas och hållas skilt från annat avfall. Emballeras i helt tätslutande sopsäckar som lämnas på återvinningscentral enligt anvisningar på plats

6. Latrin

Insamling sker i latrinbehållare som ska förslutas och vid behov göras ren på utsidan av avfallslämnare. Bortforsling av latrin beställs av renhållaren mot avgift enligt avfallstaxa.

7. Fett

Enskilda hushåll ska lämna överbliven matolja och fett i sluten behållare till ÅVC.

Fettslam som samlas upp från fettavskiljare får inte blandas med annat avfall än pumpbart matavfall.

Fettavfall från livsmedelsberedning (stekbord, kycklinggrillar, fritöser och liknande) ska samlas upp i särskilda behållare. Hämtning beställs via renhållarens utförare.

8. **Döda sällskapsdjur**

Små sällskapsdjur, exempelvis marsvin, kanin, katt, mindre hund, kan grävas ner på den egna fastigheten, förutsatt att graven är så djup att djur hindras från att gräva upp kroppen, att ingen misstanke om smitta föreligger samt att det kan ske utan risk för olägenhet för människors hälsa eller miljön. Små sällskapsdjur kan också läggas i behållare för restavfall och ska då förpackas väl innan de läggs i behållaren.

Döda sällskapsdjur kan också tas omhand av veterinärkliniker, som även tar hand om större döda djur.

9. Slaktavfall från vilt

Biprodukter (slaktavfall) i form av inre organ, päls, huvud, klövar m.m. från omhändertagande av fällt vilt vid jakt utgör inte kommunalt avfall och ska inte lämnas till renhållaren. Detta bör i stället lämnas kvar i skogen på det sätt som Jordbruksverket rekommenderar. Biprodukter från tillagning av styckat vilt för hushållsbehov sorteras som matavfall och ska lämnas i försluten matavfallspåse.

10. Läkemedelsrester

Läkemedelsrester är exempelvis läkemedel i originalförpackning, lösa tabletter, kapslar, ampuller, flytande läkemedelsrester i sprutor, färdigberedda lösningar och infusionspåsar. Rester av läkemedel ska sorteras i enlighet med förordningen (2009:1031) om producentansvar för läkemedel och lämnas till apotek.

11. Stickande och skärande avfall

Behållare för kanyler hämtas vid apoteket. Fylld behållare lämnas till apotek. Övriga föremål som kan vålla skär- och stickskador (t.ex. glasföremål, spikar och nålar) ska läggas i styvt skyddshölje (t.ex. tom mjölkförpackning) innan de läggs i avfallsbehållaren. Större mängder avfall som kan ge upphov till skär- och stickskador ska paketeras separat och betraktas som grovsopor.

12. Batterier

Bärbara batterier kan lämnas till försäljningsstället, i batteriholkar eller på ÅVC/ÅVC-färjan. Om kasserade produkter innehåller lösa bärbara batterier ska dessa plockas ur. Om batterier är inbyggda i produkter hanteras dessa som el-avfall.

Bilbatterier lämnas till butik som säljer bilbatterier, eller på ÅVC/ÅVC-färjan.

13. El-avfall

El-avfall inkluderar avfall från elektriska och elektroniska produkter inklusive alla komponenter, utrustningsdelar och förbrukningsvaror som har haft en elektrisk eller elektronisk funktion.

Följande produkter utgör exempel på vad som hanteras som konsumentelavfall:

- Vitvaror, t.ex. spis, diskmaskin, tvättmaskin, spisfläkt
- Kylskåp och frysar
- TV
- Mikrovågsugn
- Datorer och tillbehör
- Hushållsapparater, t.ex. elvisp, matberedare, hårtork
- Ljuskällor t.ex. lågenergilampor, glödlampor, halogenlampor, lysrör
- Elektriska och elektroniska verktyg, t.ex. elektrisk gräsklippare, symaskin
- Brandvarnare

Konsumentelavfall med producentansvar lämnas till återförsäljare eller på ÅVC/ÅVC-färjan. Hämtning mot avgift kan också beställas hos renhållaren.

14. Förpackningsavfall

Hushållen ska sortera ut förpackningar i enlighet med avfallsföreskrifterna.

15. Returpapper

Returpapper (t.ex. tidningar, tidskrifter, direktreklam och kataloger) lämnas löst i behållare på gemensamma platser, enligt anvisningar från renhållaren, eller annan plats som anvisas av fastighetsinnehavare.

Större mängder kontorspapper från en och samma verksamhet anses skilja sig till art och sammansättning från hushållens avfall och klassas därmed inte som kommunalt avfall och får hämtas av valfri entreprenör.

16. Textilavfall

Textilprodukter som lämpar sig för återbruk och andrahandsförsäljning bör lämnas till textilinsamling på ÅVC eller annan textilinsamling. Textilier för återvinning lämnas till ÅVC.

17. Bilar och däck

Uttjänta bilar, bilbatterier och däck lämnas till producenternas insamlingssystem. Bilproducenternas nätverk BilRetur tar emot uttjänta bilar. Gamla däck lämnas till däckåterförsäljare.

18. Bygg- och rivningsavfall

Avfall som uppkommer vid nybyggnad, renovering, ombyggnad eller rivning av byggnad, eller som uppstår vid större anläggningsarbete i en trädgård är bygg- och rivningsavfall.

Exempel på bygg- och rivningsavfall är:

- Badkar, handfat, duschkabin, toalettstol
- Värmeapparater såsom värmepanna, varmvattenberedare
- Trallvirke

En del bygg- och rivningsavfall klassas som farligt avfall, t.ex. asbest och impregnerat virke.

Byggavfall lämnas på ÅVC och sorteras enligt instruktion från personal på plats. Byggavfall från hushåll hämtas även sorterat vid fastighet i de fraktioner som framgår i avfallstaxan.

Kommunen ansvarar inte för insamling och behandling av bygg- och rivningsavfall från kommersiell verksamhetoch fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare som vill lämna bygg- och rivningsavfall får därför vända sig till valfri insamlingsentreprenör för bortskaffande.

Avfall från mindre underhållsarbeten och reparationer (max en kubikmeter per besök) kan lämnas på kommunens ÅVC.

Från och med den 1 januari 2023 kommer kommunerna att ansvara för bygg- och rivningsavfall som inte uppkommer i yrkesverksamhet. Då kommer hushållen att

kunna lämna denna typ av bygg- och rivningsavfall på ÅVC. Avfallet ska sorteras och lämnas enligt instruktioner på plats.

19. Filtermaterial från fosforfällor

Fosforfällor används för kompletterande rening i små avlopp och består av ett material med hög kapacitet för fosforinbindning. Omhändertagande av filtermaterial från fosforfällor beställs av renhållaren eller renhållarens utförare.

20. Fyrverkerier och ammunition

Kontakta Polisen eller återförsäljaren av produkterna för omhändertagande av fyrverkerier, nödljus, nödraketer, sprängämnen, ammunition eller annat explosivt avfall.

21. Restavfall

Restavfall är det kärl- och säckavfall som återstår när övriga avfallsslag har sorterats ut. Restavfall som läggs i behållare ska läggas i påse eller annat emballage av lämpligt material och storlek. Det paketerade avfallet ska vara väl förslutet så att avfallet inte kan spridas. Avfall ska vara väl emballerat så att skada, arbetsmiljöproblem eller annan olägenhet inte uppkommer.

BILAGA 2 - HÄMTFREKVENS

1. Hämtning av kärl- och säckavfall från en- eller tvåbostadshus för permanentboende sker en gång varannan vecka.

   Hushåll som sorterar ut allt matavfall till egen kompost som godkänts av den tillsynsansvariga nämnden erbjuds även hämtning av restavfall en gång var fjärde vecka eller en gång var åttonde vecka.

2. Från flerbostadshus och verksamheter sker hämtning av kärl- och säckavfall normalt en gång i veckan. Renhållaren tillhandahåller även hämtning en gång varannan vecka eller två, tre, fyra eller fem gånger per vecka.

3. Från en- eller tvåbostadshus för fritidsboende sker hämtning av kärl- och säckavfall normalt en gång varannan vecka under perioden april-oktober.

4. Efter beställning utför renhållaren hämtning av trädgårdsavfall i kärl en gång var fjärde vecka under perioden mars - november..

5. Hämtning av latrin sker efter beställning.

6. Hämtning av filtermaterial från fosforfälla sker efter beställning.

7. Tömning av fettavskiljare och matavfallssystem sker enligt 67 § - 68 §.

8. Hämtning av slam från enskilda avlopp sker enligt schema upprättat av Renhållaren. Hämtning sker enligt beslut av tillsynsmyndigheten, normalt minst i den omfattning som anges i nedanstående tabell och i övrigt efter behov för att upprätthålla en god funktion i tanken/avskiljaren:

Avloppsanordning*	Permanentbostäder och verksamheter	Fritidsbostäder
Slamavskiljare för WC eller WC och BDT	1 gång/år	1 gång/år
Slamavskiljare för BDT	1 gång vartannat år	1 gång vartannat år
Sluten tank	1 gång/år	1 gång/år
Kemiska och, biologiska mini-reningsverk, vakuumspolande system eller avlopps-anordning avsedd för annat än enskilda hushåll	1 gång/år eller enligt beslut i varje enskilt fall	1 gång/år eller enligt beslut i varje enskilt fall

**Avser enskilda avlopp under kommunalt ansvar enligt definition i miljöbalken 15 kap 20 §.*

Fastighetsinnehavare eller nyttjanderättshavare ansvar för att hålla sig informerad om rådande schema för slamtömning av anläggningen.

Kommunledningskontoret
Lars-Inge Littlewood Larsson
Stadsbyggnadschef

Svar på motion från Lars Arb Zackrisson (-) gällande att Vaxholm behöver kallbadhus igen

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens planeringsutskott föreslår kommunstyrelsen tillstyrka kommunfullmäktige besluta
Motionen avslås med hänvisning till vad som framförts i tjänsteutlåtandet.

Sammanfattning

Lars Arb Zackrisson (-) yrkar i rubricerad motion att:

- Förvaltningen tillsammans med Vaxholms Kallbadhusförening blir en aktiv part i projektet - behjälplig till mark- och bygglov, stöd när det gäller finansiering via crowdfunding som vänder sig till medborgare och näringsliv – med mål att anlägga ett nytt kallbadhus i Vaxholm.

Som bakgrund till yrkandet framför motionären bland annat att det under några år för drygt 100 sedan fanns tre kallbadhus i Vaxholm och att intresset för vinterbad är stort, inte bara i Vaxholm, utan i hela Stor-Stockholm. Vidare framför motionären att när reningsverket flyttar till Margretelund så får vi förhoppningsvis renare vatten runt Vaxholm. Motionären föreslår södersidan vid helikopterplattan och ångbåtsbryggan vid Fredriksstrand eller längst ner på Badhusgatan som tänkbara placeringar för ett kallbadhus.

Motionären beskriver att Bjärred på samma sätt som Vaxholm tidigare var en känd badort och att medborgarna i Bjärred gick samman och ville ha ett kallbadhus. Tillsammans med kommunen, lokala näringslivet och medborgarna lyckades de genomföra detta.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen är positiv till initiativ som syftar till att bidra till och öka Vaxholms attraktivitet för såväl kommunens invånare som besökare. Vid initiativ från externa aktörer som t.ex. företag eller föreningar har kommunens förvaltningar en vana i att agera rådgivande i olika typer av frågor och kommunens politiska instanser hanterar regelbundet ärenden som syftar till att skapa förutsättningar för aktörer, till exempel företag och föreningar, att bedriva verksamhet inom Vaxholms stad.

Utifrån ovanstående är förvaltningen positiv till motionen och anser likt motionären att ett kallbadhus skulle kunna bidra till Vaxholms attraktivitet men konstaterar att det inte är en verksamhet som ingår i kommunens kärnuppdrag. Förvaltningen anser att ett beslut i enlighet med yrkandet inte kan fattas utan en föregående utredning kring förutsättningar och konsekvenser av att förvaltningen skulle bli en aktiv part i ett projekt rörande kallbadhus. Förvaltningen ser att endast en utredning av genomförbarheten av yrkandet i motionen skulle kunna kräva en omprioritering av resurser.

Utifrån ovanstående är förvaltningens bedömning att ett eventuellt initiativ rörande kallbadhus bör drivas av externa aktörer, men där Vaxholms stads nämnder och förvaltningar, som vid andra initiativ kan komma att ha en roll i att svara på frågor och hantera beslut.

Förvaltningen föreslår att motionen ska avslås med hänvisning till vad som framförts i tjänsteutlåtandet.

Barnrättsperspektivet/Prövning av barnets bästa

Föreslaget beslut bedöms inte få några konsekvenser för barn.

Jämställdhetsperspektivet

Föreslaget beslut bedöms inte få några effekter ur ett jämställdhetsperspektiv.

Handlingar i ärendet

Tjänsteutlåtande, 2023-10-18
Motion från Lars Arb Zackrisson (-) gällande att Vaxholm behöver kallbadhus igen

Kopia på beslutet till:

För kännedom: Lars-Inge Littlewood Larsson, sbf

Motion

Kommunfullmäktige 25 april 2022

Vaxholm behöver ett kallbadhus igen!

Under några år för drygt 100 sedan fanns det tre kallbadhus i Vaxholm, och på Rindö fanns Rindöbaden. Då var Vaxholm ett utflyktsmål för bad och naturupplevelser. Intresset för vinterbad är stort, inte bara i Vaxholm, utan i hela Stor-Stockholm. Stockholm bygger ett nytt kallbadhus, och det är dags för oss i Vaxholm att göra detsamma.

Nu när reningsverket flyttar till Margretelund, så får vi förhoppningsvis renare vatten runt Vaxholm. En tänkbar placering kan vara på södersidan vid helikopterplattan och ångbåtsbryggan vid Fredriksstrand. Samma placering som tidigare ett av de tidigare kallbadhusen, längst ner där Badhusgatan tar slut, är en annan.

Bjärred var på samma sätt som Vaxholm tidigare en känd badort. Medborgarna i Bjärred gick samman och ville ha ett kallbadhus. Tillsammans med kommunen, lokala näringslivet och medborgarna lyckades de genomföra detta.
Processen finns beskriven i en youtubefilm:

https://www.google.com/search?q=Kallbadhuset+kom+tillbaka+till+byn+-+YouTube&oq=Kallbadhuset+kom+tillbaka+till+byn+-+YouTube&aqs=chrome.0.69i59j0i546l2.1495j0j9&sourceid=chrome&ie=UTF-8

/bild från Kallbadhuset, Badhusgatan i början av 1900talet/

Jag yrkar att

förvaltningen tillsammans med Vaxholms Kallbadhusförening blir en aktiv part i projektet - behjälplig till mark- och bygglov, stöd när det gäller finansiering via crowdfunding som vänder sig till medborgare och näringsliv – med mål att anlägga ett nytt kallbadhus i Vaxholm.

Vaxholm 5 april 2022

Lars Arb Zackrisson (-)